

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Česká republika pomáhá

Zahraniční rozvojová spolupráce
České republiky

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

Obsah

1.	Úvod	1
2.	Priority české rozvojové spolupráce	3
3.	Příspěvek České republiky ke snížení chudoby v roce 2011	7
4.	Dvoustranná rozvojová spolupráce České republiky v roce 2011	13
	Dvoustranná rozvojová spolupráce dle zeměpisného zaměření	14
	Dvoustranná rozvojová spolupráce dle sektorů	29
	Dvoustranná rozvojová spolupráce dle modalit pomoci	38
5.	Mnohostranná rozvojová spolupráce České republiky v roce 2011	43
6.	Legislativní a koncepční uspořádání české rozvojové spolupráce	55
7.	Organizační uspořádání české rozvojové spolupráce	59
8.	Transparentnost a evaluace	63
9.	Statistická příloha	67

Úvod

V dnešním světě čelí lidstvo řadě problémů, které svým dosahem rychle nabývají globálních rozměrů. Mezi největší globální problémy patří ozbrojené konflikty, terorismus a mezinárodní organizovaný zločin, nelegální migrace, deficit v oblasti řádné správy věcí veřejných, nedostatek pitné vody a stoupající ceny potravin, pandemie HIV/AIDS a dalších infekčních nemocí, jakož i klimatická změna. Velká většina výše zmíněných problémů souvisí s chudobou, která postihuje zejména rozvojový svět. Vyspělé i rozvojové země stojí proto společně před velkou výzvou: docílit snižování chudoby v rozvojových zemích a současně předcházet negativním jevům z ní pramenícím.

Po více než dvaceti letech demokratického vývoje patří Česká republika mezi 35 nejbohatších zemí světa a pomoc méně prosperujícím zemím je proto její morální povinností, současně je však v jejím zájmu. Rozvojová spolupráce má totiž i další přínosy – rostoucí potenciál rozvojových zemí přispívá ke stabilitě světové ekonomiky a rozvoji potenciálních trhů, rovněž umožňuje uplatnění konkurenceschopných českých firem. Rozvojové aktivity posilují bilaterální politické, ekonomické i kulturní vztahy s konkrétní zemí a současně zlepšují postavení České republiky na mezinárodní scéně. Účinná rozvojová spolupráce napomáhá též ke zlepšování bezpečnostní situace na regionální a globální úrovni.

Zahraniční rozvojová spolupráce je tudíž důležitou součástí naší zahraniční politiky. V roce 2011 Česká republika pokračovala v podpoře realizace rozvojových projektů, v poskytování stipendií pro studium na našich vysokých školách i humanitární pomoci a v uskutečňování dalších rozvojových aktivit. Rovněž byla aktivní na poli mezinárodních organizací, zabývajících se problematikou rozvojových zemí. Česká republika se v rozvojové pomoci snaží uplatnit také své komparativní výhody včetně transformačních zkušeností z obnovy demokratického politického systému a přechodu od centrálně plánované ekonomiky k tržní. Můžeme tak předávat naše know how v oblasti politické transformace, reformy justice a veřejné správy, privatizace, změn daňového systému a budování tržního prostředí.

V oblasti dvoustranné pomoci byly v roce 2011 dokončeny programové rámce spolupráce se čtyřmi prioritními zeměmi – Bosnou a Hercegovinou, Etiopií,

Moldavskem a Mongolskem. Programové dokumenty, navazující na koncepci rozvojové spolupráce pro roky 2010-2017, obsahují mimo jiné informace o dosavadní české pomoci v dané zemi a výčet prioritních sektorů, v nichž Česká republika hodlá nadále působit, včetně geografického zacílení.

Mnohostranné spolupráci v roce 2011 dominovalo 4. zasedání na vysoké úrovni k efektivnosti rozvojové pomoci v korejském Pusanu. Za jeho hlavní přínos lze označit vytvoření Globálního partnerství pro efektivnost rozvoje, které definuje nové principy spolupráce mezi donorskými a přijímajícími zeměmi s cílem zajistit vyšší kvalitu poskytované pomoci. Toto partnerství se snaží posílit transparentní zapojení klíčových hráčů z řad úspěšně se rozvíjejících zemí, jakými jsou Čína, Indie, Rusko, Brazílie a Jihoafrická republika, s cílem vhodně využívat jejich zkušeností a know how. Dále má na zřeteli přispět k zapojení dalších finančních zdrojů mimo dosavadní oficiální rozvojovou pomoc, poskytovanou vyspělými zeměmi. V neposlední řadě by mělo posílit odpovědnost partnerských zemí za vlastní rozvoj.

Česká rozvojová politika je transparentní a otevřená veřejné diskusi. Tato diskuse zahrnuje nestátní neziskové organizace, podnikatelskou sféru, akademickou obec a další složky občanské společnosti. Průběžná informovanost veřejnosti o záměrech, projektech a výsledcích rozvojové spolupráce napomáhá ke zvýšení všeobecné podpory rozvojové spolupráce.

2 | Priority české rozvojové spolupráce

Teritoriální priority

V souladu s mezinárodními doporučeními přistoupila Česká republika v rámci přípravy nové Koncepce pro období 2010 – 2017 ke snížení počtu programových zemí (tj. zemí nejvíce prioritních) na pět: **Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko a Mongolsko**. Bilaterální zahraniční rozvojová spolupráce je dále realizována rovněž v zemích projektových (tj. také prioritních, ale bez zastřešujícího programu spolupráce): **Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko**; a v zemích dříve programových, s nimiž spolupráce pokračuje v jiném rozsahu a zaměření (Angola, Jemen, Vietnam, Zambie).

Programové země

- Afghánistán
- Bosna a Hercegovina
- Etiopie
- Moldavsko
- Mongolsko

Projektové země

- Gruzie
- Kambodža
- Kosovo
- Palestinská autonomní území
- Srbsko

Dosavadní prioritní země

- Angola
- Jemen
- Vietnam
- Zambie

Jednotlivé země byly vybírány podle kritérií, která odrážejí vyvážený přístup mezi zahraniční rozvojovou spoluprací jako prostředkem k odstraňování chudoby a plnění dalších Rozvojových cílů tisíciletí, čehož příkladem je zastoupení málo rozvinutých zemí a afrického kontinentu, a mezi rozvojovou spoluprací jako integrální součástí české zahraniční politiky. U každé země proto existují odlišné primární důvody pro rozvojovou spolupráci (odstraňování chudoby, transformace/demokratizace, integrace, stabilizace, bezpečnost). Při výběru byly vzaty v úvahu komparativní výhody České republiky, dosavadní zkušenosti se schopností příjemce absorbovat poskytnutou pomoc a doporučení Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD/DAC). Podstatným rysem bylo i vhodné geografické rozložení prioritních zemí, proto kromě zemí tradičního prioritního zájmu České republiky v jejím blízkém sousedství je zastoupena i subsaharská Afrika a Asie. Z technického, koordinačního i kontrolního hlediska je významný aspekt přítomnosti rezidentního českého zastupitelského úřadu.

Česká republika při stanovení teritoriálních priorit rovněž vycházela z Indexu lidského rozvoje (Human Development Index - HDI), který je mezinárodně uznávaným standardem pro měření sociální prosperity v hodnoceních Rozvojového programu OSN (UNDP).

V roce 2011 byly dokončeny programy spolupráce na programové období do roku 2017 se čtyřmi programovými zeměmi – **Bosnou a Hercegovinou, Etiopií, Moldavskem a Mongolskem**. Programové dokumenty obsahují mimo jiné informace o dosavadní české pomoci v dané zemi a výčet prioritních sektorů, v nichž Česká republika hodlá nadále působit, včetně geografického zacílení. V nových programech byly také zdůrazněny průřezové principy české rozvojové spolupráce v souladu s platnou Koncepcí.

Konečné verze programových dokumentů byly konzultovány s partnerskými institucemi v příslušných čtyřech zemích k dosažení vzájemné shody na zaměření rozvojové spolupráce. Práce na programu spolupráce s **Afghánistánem** byly započaty, přijetí finální verze dokumentu je předpokládáno v průběhu roku 2012.

Vietnam: Stavba rodinných bioplynáren

Sektorové priority

Nově stanovené sektorové priority pro období 2010 – 2017 vycházejí ze zkušeností z předcházejícího období a z komparativních výhod České republiky. Jednou z nich je zkušenost s procesem politické, ekonomické a společenské transformace.

Sektorové priority zároveň reflektují obecné priority mezinárodního společenství dané zejména základním dokumentem v této oblasti, a to Rozvojovými cíli tisíciletí (MDGs). V neposlední řadě je brán zřetel na proces dělby práce s ostatními dárci. Projekty v rámci jednotlivých sektorů by měly mít co největší vzájemnou návaznost, aby byl zajištěn synergický multiplikační efekt.

Česká republika pro další období počínaje rokem 2010 identifikovala pět prioritních oblastí zahraniční rozvojové spolupráce: životní prostředí, zemědělství, sociální rozvoj, ekonomický rozvoj a podporu demokracie, lidských práv a společenské transformace. Důraz na řádnou veřejnou správu (*good governance*), dodržování lidských práv a šetrnost k životnímu prostředí (s ohledem na změnu klimatu) jsou průřezovými principy, na něž je brán zřetel ve všech rozvojových aktivitách.

Prioritní sektory

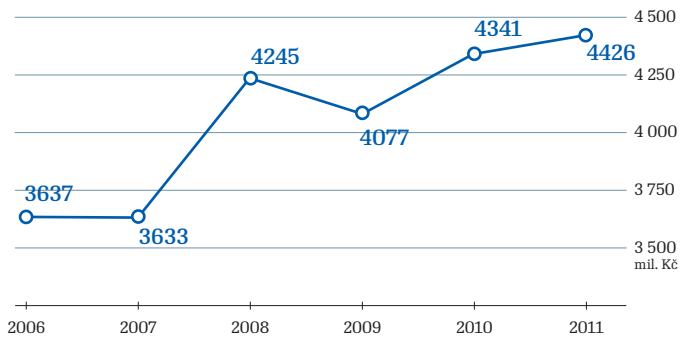
- životní prostředí
- zemědělství
- sociální rozvoj (včetně vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb)
- ekonomický rozvoj (včetně energetiky)
- podpora demokracie, lidských práv a společenské transformace

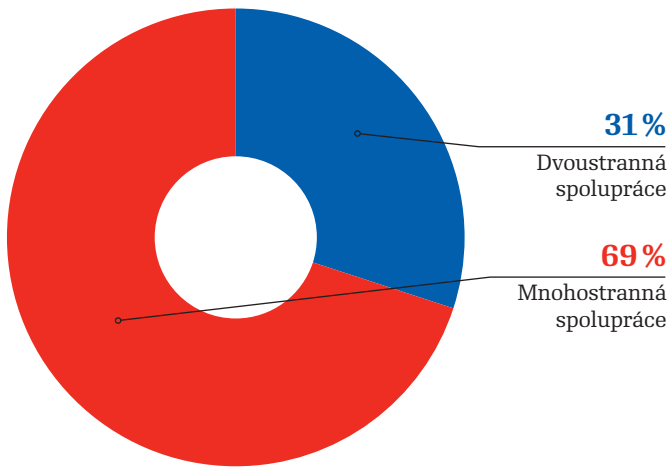
3 | Příspěvek České republiky ke snížení chudoby v roce 2011

Dvoustranné i mnohostranné rozvojové aktivity, kterým se Česká republika v roce 2011 věnovala, měly za cíl přispět k naplnění Rozvojových cílů tisíciletí. Současně se Česká republika snažila dostát svým závazkům plynoucím z členství v Evropské unii, v Organizaci spojených národů a v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a zařadit se tak mezi vyspělé dárce zahraniční pomoci.

Objem finančních prostředků vynaložených Českou republikou na oficiální rozvojovou pomoc v letech 2006 – 2011 (v mil. Kč, běžných cenách)

Základní rozdělení oficiální rozvojové pomoci (ODA) České republiky v roce 2011

Celková oficiální rozvojová pomoc¹ České republiky za rok 2011 dosáhla **4426,19 mil. Kč**, tj. **250,46 milionu USD**. Tato hodnota v absolutních číslech znamená oproti roku 2010 nárůst o 2,3 %. Mezinárodně sledovaný ukazatel poměru ODA ke hrubému národnímu důchodu (HND) oproti předchozímu roku klesl na **0,12 %**.

Dvoustranně poskytla Česká republika v roce 2011 rozvojovou pomoc v hodnotě 1,36 miliardy Kč (tj. 76,96 milionů USD), na mnohostranném základě (prostřednictvím mezinárodních organizací) 3,07 miliardy Kč (tj. 173,51 milionů USD).

Mnohostranná pomoc dlouhodobě převažuje nad dvoustrannou (v roce 2011 v poměru 69 % k 31 %). Tradičním důvodem je její mandatorní charakter (stát se k platbám zavázal a nelze je ad hoc rušit) a rostoucí český příspěvek do rozpočtu EU (a tím i jeho část určená na rozvojové účely), který představuje nejvýznamnější součást české mnohostranné ODA.

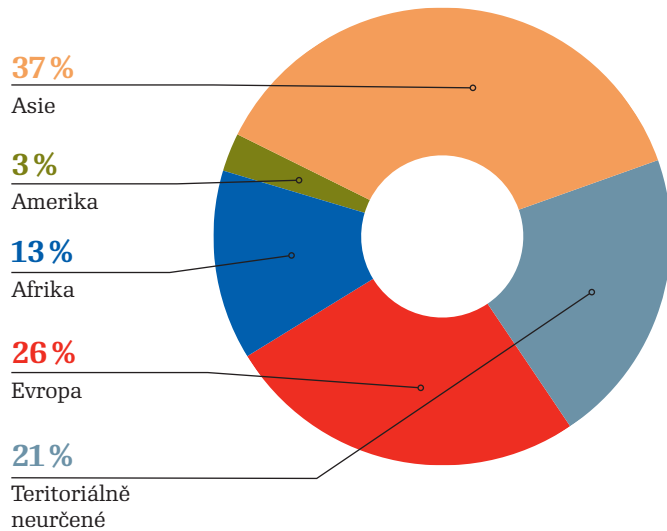
Výrazem solidarity, ochoty i schopnosti okamžitě pomáhat je tradičně humanitární pomoc, na kterou Česká republika v roce 2011 vyčlenila 73 mil. Kč.

Z pohledu **teritoriální struktury** české ODA byly největšími příjemci pomoci země v regionu Asie, což představuje celkem 37 % dvoustranné pomoci. Důvodem je pokračující koncentrace české pomoci do méně zemí a zařazení dvou největších příjemců (Afghánistánu a Mongolska).

Dalšími významnými příjemci české ODA byly země jihovýchodní a východní Evropy, což odpovídá strategickým prioritám naší zahraniční politiky i komplementaritě aktivit dárcovských zemí (potřebné pro efektivnost rozvoje podle Pařížské deklarace a Akční agendy z Akkry).

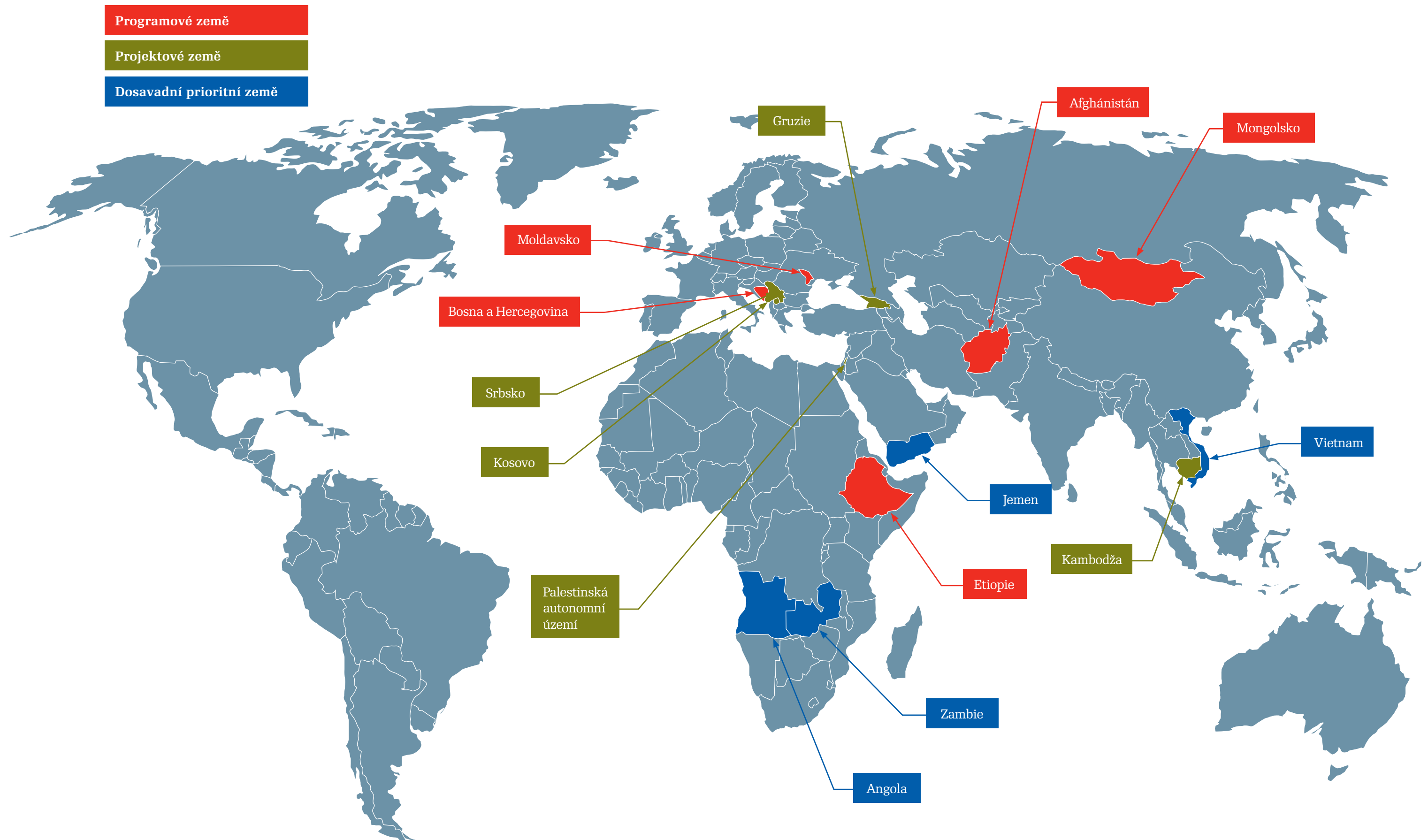
¹ Oficiální rozvojovou pomocí (ODA) se rozumějí veškeré vykazatelné prostředky vydané ze státního rozpočtu i dalších veřejných rozpočtů ČR na účely socioekonomického rozvoje partnerských zemí v souladu s metodikou OECD.

Regionální rozdělení dvoustranné české ODA v roce 2011

Regionální rozdělení dvoustranné české ODA v roce 2011

Region	Objem vynaložených prostředků (mil. Kč)	Podíl na dvoustranné ODA ČR
Evropa (celkem)	353,80	26,01 %
západní Balkán	153,39	11,28 %
východní Evropa	160,64	11,81 %
další	39,94	2,94 %
Afrika (celkem)	172,30	12,67 %
severní Afrika	26,33	1,94 %
subsaharská Afrika	145,97	10,50 %
Amerika (celkem)	34,64	2,53 %
Severní a Střední Amerika	21,74	1,60 %
Jižní Amerika	12,90	0,95 %
Asie (celkem)	509,31	37,49 %
Blízký východ	57,43	4,22 %
jižní a střední Asie	310,68	22,83 %
východní Asie	141,20	10,38 %
Oceánie (celkem)	0,00	0,00 %
různé (teritoriálně neurčené)	289,82	21,26 %
celkem	1 359,88	100,00 %

4 | Dvoustranná rozvojová spolupráce České republiky v roce 2011

V oblasti dvoustranné rozvojové spolupráce byly především uváděny do praxe aktualizované priority stanovené Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce na období let 2010 – 2017. Malé lokální projekty, jež jsou realizovány jako adresná pomoc na místní úrovni v gesci českých zastupitelských úřadů, byly realizovány v prioritních i dalších zemích.

Kromě dvoustranných projektů Česká republika v roce 2011 poskytovala stipendia studentům z rozvojových zemí a realizovala humanitární pomoc. Pokračovaly také další formy aktivit náležejících do dvoustranné ODA, například pomoc uprchlíkům na území ČR či rozvojové a humanitární aktivity krajů a obcí.

Afghánistán: Podpora zemědělství v provincii Balch

Dvoustranná rozvojová spolupráce dle zeměpisného zaměření

Rozvojová spolupráce byla realizována v první řadě s pěti partnerskými zeměmi na základě programového rámce, jenž definuje sektorové a další priority české pomoci v dané zemi (Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko a Mongolsko). V průběhu roku 2011 byly s většinou těchto zemí odsouhlaseny programové dokumenty na období do roku 2017 (pouze program spolupráce s Afghánistánem je uzavírán v průběhu roku 2012).

Projektové země (Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko) tvoří další skupinu partnerských států pro období let 2010 – 2017. V těchto zemích je rozvojová pomoc rovněž potřebná a ze zahraničně politického hlediska žádoucí, není však vázána pevně definovaným programem spolupráce.

Ve čtyřech dalších zemích navazovaly aktivity v omezeném rozsahu na rozvojové intervence

z minulého programového období (Angola, Jemen, Vietnam a Zambie) a v několika dalších zemích dobíhaly aktivity v gesci jiných rezortních ministerstev či v rámci programu transformační spolupráce.

Mezi největší příjemce české ODA v roce 2011 patřily Afghánistán, Mongolsko, Moldavsko, Bosna a Hercegovina a Srbsko. V první desítce se umístila většina dosavadních prioritních zemí české rozvojové spolupráce; kromě již zmíněných také Etiopie, Gruzie a Palestinská autonomní území.

V pořadí příjemců se jednoznačně projevil postupný přechod na aktualizovaný okruh prioritních zemí. Výraznější podíl Afghánistánu je kromě rozsahu a množství projektů dán i poměrně vyššími náklady souvisejícími se zajištěním realizace projektů a souvisejících aktivit v rámci Provinčního rekonstrukčního týmu.

Největší příjemci dvoustranné oficiální rozvojové pomoci (ODA) ČR v roce 2011

Země	Objem vynaložených prostředků (mil. Kč)	Objem vynaložených prostředků (mil. USD)	Podíl na dvoustranné ODA ČR
Afghánistán	200,76	11,36	14,76 %
Mongolsko	82,88	4,69	6,09 %
Moldavsko	75,64	4,28	5,56 %
Bosna a Hercegovina	63,27	3,58	4,65 %
Srbsko	56,37	3,19	4,15 %
Ukrajina	53,55	3,03	3,94 %
Etiopie	51,78	2,93	3,81 %
Gruzie	36,23	2,05	2,66 %
Bělorusko	31,46	1,78	2,31 %
Palestinská autonomní území	31,10	1,76	2,29 %
Vietnam	29,34	1,66	2,16 %
Angola	24,92	1,41	1,83 %
Barma/Myanmar	22,62	1,28	1,66 %
Kosovo	18,73	1,06	1,38 %
Zambie	18,20	1,03	1,34 %
Kambodža	16,97	0,96	1,25 %
Libye	14,31	0,81	1,05 %
Pákistán	13,08	0,74	0,96 %
Turecko	11,31	0,64	0,83 %
Kýrgyzstán	9,72	0,55	0,71 %
Albánie	8,31	0,47	0,61 %
Uzbekistán	8,13	0,46	0,60 %
Egypt	6,89	0,39	0,51 %
Irák	6,72	0,38	0,49 %
Haiti	6,54	0,37	0,48 %
Sýrie	6,19	0,35	0,45 %
Kazachstán	6,01	0,34	0,44 %
Demokratická republika Kongo	5,66	0,32	0,42 %
Jemen	5,48	0,31	0,40 %
Nigérie	5,30	0,3	0,39 %

Prioritní země s programem spolupráce

Afghánistán

Afghánistán patří mezi nejchudší země světa. Kromě důsledků více než třiceti let bojů, značné vnitřní nestability a špatné bezpečnostní situace, technologické a infrastrukturní zaostalosti čelí tato země také vysoké míře negramotnosti a nedostatečných vzdělávacích kapacit. Tyto poměry se ještě zhoršují v zemědělských oblastech, kde žije 75 % obyvatelstva země (navzdory nízkému podílu obdělávatelné půdy činí příspěvek zemědělství HDP Afghánistánu zhruba 50 %). Index lidského rozvoje zemi řadí na 172. místo z celkem 187 zemí v žebříčku UNDP k roku 2011.

Pomoc Československa Afghánistánu má tradici již od osmdesátých let 20. století, po nástupu Tálibánu k moci se však vazby zpřetrhaly. Teprve od roku 2001

bylo možné na tradici rozvojové pomoci navázat. V regionu začaly působit české nevládní organizace. Počínaje rokem 2008 se stal těžištěm české pomoci Afghánistánu Provinční rekonstrukční tým v provincii Lógar (PRT). Česká republika byla v posledních letech aktivní při rekonstrukci, posilování bezpečnosti a kapacit afghánských institucí, dalšími prioritami jsou zejména rozvoj zemědělství, vodního hospodářství a vzdělávání.

V roce 2011 Provinční rekonstrukční tým dokončil, realizoval nebo zahájil 43 projektů zaměřených na rekonstrukci a rozvoj. Kromě toho Česká republika z prostředků na rozvojovou spolupráci pokračovala v podpoře afghánského zemědělského vzdělávání. Významný byl také příspěvek do afghánského programu *National Solidarity Programme* ve výši 15 mil. Kč.

K největším projektům patřila i v roce 2011 podpora středního zemědělského vzdělávání (výstavba Střední zemědělské školy v Pol-e Alam, řešená PRT). Dále to byla výstavba mlékařských sběrných center, školení a osvětové kampaně pro místní zemědělce, či veterináře, menší vodohospodářské projekty (opravy karézů, jezů a vodovodů), rekonstrukce a výstavba budov, zázemí a kontrolních stanovišť pro afghánské bezpečnostní složky, či výstavba provinčního vězení (vše realizováno prostřednictvím PRT). Provinční rekonstrukční tým také dokončil projekt rozšíření a vybavení lógarského provinčního soudu v Pol-e Alam.

Významnou součástí české pomoci byly opět projekty rychlého dopadu, tzv. *Quick Impact Projects* (QIP). Provinční rekonstrukční tým se v roce 2011 soustředil zejména na projekty jednorázové podpory ve formě dodávek nejn nutnějšího materiálu místním zdravotnickým zařízením a rádiím, na školení lógarských novinářů v kábulské pobočce Rádía Svobodná Evropa/Rádio Svoboda, čištění studen a vodních kanálů, dodávky palivového dříví školám a zdravotnickým zařízením před zimní sezonou apod. Důležitá byla také podpora projektů zaměřených na opravy konkrétních škol, které přímo řídila provinční pobočka ministerstva školství.

V roce 2011 byly v Afghánistánu na návrh zastupitelského úřadu v Kábulu zrealizovány také dva malé lokální projekty, zaměřené na zvyšování počítačové gramotnosti žáků a studentů, resp. zavádění informačních technologií do výuky, v celkové výši 107 tisíc Kč.

Česká republika v roce 2011 nabídla čtyři nová vládní stipendia afghánským studentům, využita byla dvě. Celkem v ČR studovalo 11 studentů.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v této zemi uskutečnila jeden bilaterální projekt a dva malé lokální projekty v celkové hodnotě 4,1 mil. Kč. Dále v rámci činnosti PRT realizovala 43 projektů v hodnotě 34,15 mil. Kč a 24 projektů rychlého dopadu v hodnotě 2,7 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc (ODA), poskytnutá v roce 2011 Afghánistánu, činila 200,8 mil. Kč.

Bosna a Hercegovina

Podle indexu lidského rozvoje OSN se Bosna a Hercegovina k roku 2011 řadí na 74. místo, 14 % obyvatel žije pod hranicí chudoby. Země se nadále potýká politicky i ekonomicky s následky války, která vážně poškodila infrastrukturu země, vedla k vysídlení dvou milionů osob a situaci komplikuje stále více či méně přítomné etnické napětí (více než celý rok 2011 nebyla země schopna sestavit novou vládu). S Českou republikou ji pojí dlouhodobá tradice dobrých vztahů a má zájem o převzetí našich zkušeností s transformačními procesy a integrací do EU.

V roce 2011 zaznamenalo české rozvojové působení v Bosně a Hercegovině významný posun zejména v harmonizaci pomoci s ostatními dárci. V polovině roku bylo podepsáno memorandum o porozumění se Švédskou rozvojovou agenturou (SIDA) a s Agenturou Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj (USAID). Všichni tři partneři se zavázali spolupracovat především v sektoru zemědělství a ekonomického rozvoje. Česká rozvojová agentura tak zapojila české experty do aktivit projektu FARMA (společný zemědělský projekt USAID a SIDA) a experti projektu FARMA se recipročně zapojili do českého projektu na zvýšení produkce mléka.

Většina prostředků české pomoci byla v souladu s programovým dokumentem určena na sektory zemědělství, zásobování vodou a sanitace a také výroby a dodávek energie, kde se Česká republika soustřeďuje především na obnovitelné zdroje.

V sektoru energetiky byl v roce 2011 zahájen rozvojový projekt, jehož cílem je zřídit centrální zásobování teplem z biomasy v obci Nemila. V souladu s koncepcí české rozvojové spolupráce pak byly ukončeny aktivity v sektoru dopravy. Závěrem roku se konalo slavnostní završení spolupráce s Dopravním podnikem Sarajevo, jemuž byly dodány náhradní díly na tramvaje české výroby, dodané do Sarajeva v sedmdesátých letech.

Důležitým aspektem českých projektů v Bosně a Hercegovině je důraz na rovnoměrné zapojení partnerů z obou bosenských entit. V roce 2011 byl v tomto duchu zahájen projekt na zlepšení odpadového hospodářství v municipalitách Doboj

Bosna a Hercegovina: Chov včelstev v rámci projektu Eko Mozaik

Bosna a Hercegovina: Seminář v rámci projektu transformační spolupráce

a Maglaj, na kterém se podílejí samosprávy z obou entit.

V rámci programu transformační spolupráce byly implementovány projekty zaměřené na posílení a zefektivnění prevence a boje proti obchodování s lidmi na území Bosny a Hercegoviny a podporu multikulturní knihovny v bosenském městě Gornji Vakuf.

V rámci programu *Aid For Trade* podpořila Česká republika projekt jednotného systému nakládání s odpady a projekt zaměřený na manipulaci se speciálními pevnými a biologicky rozložitelnými odpady.

Dále bylo v Bosně a Hercegovině realizováno celkem deset malých lokálních projektů, například

rekonstrukce řečiště říčky Paljanska Miljacka a podpora sociální transformace prostřednictvím zaměstnávání mladých lidí.

V rámci rozvojové spolupráce jsou Bosně a Hercegovině pravidelně poskytována také vládní stipendia. V roce 2011 u nás studovalo v Česku 26 studentů v rámci vládního stipendijního programu a přibližně 70 dalších díky stipendiím z jiných zdrojů.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala celkem 26 projektů (16 bilaterálních a 10 malých lokálních projektů) v celkové hodnotě 51,5 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc Bosně a Hercegovině v roce 2011 činila 61,4 mil. Kč.

Etiopie

Navzdory ekonomickému růstu v posledních letech patří Etiopie stále mezi nejchudší země na světě. Podle indexu lidského rozvoje byla Etiopie v roce 2011 na 174. místě.

V průběhu roku 2011 byl v úzké spolupráci s etiopskými úřady připraven program spolupráce České republiky s Etiopií na období 2012-2017. Česká pomoc se v Etiopii soustřeďuje na následující sektory: vzdělávání; zdravotnictví; zásobování vodou a sanitace; zemědělství, lesnictví a rybolov; prevenci katastrof a připravenost na jejich řešení. Geograficky se zaměřuje především na Region jižních národů, národností a lidu, jakož i na okolí hlavního města Addis Abeba. V Somálském regionu Česko navíc realizuje humanitární projekty zaměřené na řešení dlouhodobé krize.

Etiopie: Výroba obuvi v rehabilitačním středisku Menagesha

Etiopie: Nový zdroj pitné vody v okrese Alaba

V roce 2011 Česká republika pokračovala v podpoře etiopského základního a středního školství. Při zahájení nového projektu, zaměřeného na zavádění moderních vyučovacích metod, byly využity poznatky z evaluace českého vzdělávacího projektu, realizovaného v letech 2008-2010. Nadále je využíván Manuál moderních vyučovacích metod, který byl připraven v součinnosti vzdělávacích odborníků z obou zemí a který byl akreditován Ministerstvem školství Etiopie.

Etiopie patří k zemím s největším množstvím skotu na světě, avšak s velice nízkou úrovní rozvoje kožedělného průmyslu. Rozvoj tohoto odvětví je jednou z priorit etiopského národního plánu rozvoje. Česká republika se proto rozhodla podpořit odborné vzdělávání ve zpracování kůží. Projektové aktivity směřují k rozšíření a zkvalitnění kurzů kožedělné výroby a jsou zaměřené na malé podniky. Prakticky orientovaného školení, přizpůsobeného místním podmínkám, může být vhodně využito k vytváření pracovních příležitostí.

V sektoru zdravotnictví byl zahájen projekt zlepšující dostupnost a kvalitu zdravotní péče v okrese Alaba v Regionu jižních národů, národností a lidu. Česká republika zajistila vybavení některých oddělení komunitní nemocnice v Alabě, což umožnilo výrazně zvýšit počet ošetřovaných pacientů a zároveň poskytnout v okrese dříve nedostupné druhy péče. Značný kvalitativní i kvantitativní nárůst zaznamenaly především porodní služby.

Vzhledem k nedostatečnému přístupu obyvatel Etiopie ke zdrojům pitné vody věnuje česká pomoc výraznou pozornost projektům v sektoru zásobování vodou a sanitace. V roce 2011 byl zahájen projekt v okrese Alaba, jehož cílem je zefektivnění stávajícího

systému správy vodních zdrojů. Hlavním problémem je udržení funkčnosti hlubinných vrtů, která je závislá na správném fungování vodních komisí. Tyto aktivity jsou doplněny sanitačně hygienickými a technickými školeními. Cílem dalšího projektu je vybudování udržitelného systému zdrojů pitné vody a rozvodné distribuční sítě pro obyvatele tří měst zóny Sidamy v Regionu jižních národů, národností a lidu.

V sektoru zemědělství byly v roce 2011 zahájeny čtyři nové projekty. Česká pomoc podporuje zemědělské vzdělávání a poskytování poradenských služeb místním drobným zemědělci. Vzhledem k velkým problémům s erozí půdy pokračují aktivity zaměřené na udržitelné hospodaření s půdními, lesními a vodními zdroji.

Dále pokračovala dlouhodobá spolupráce České republiky s Geologickou službou Etiopie. Tradiční zaměření spolupráce na rozvoj kapacit v oblasti inženýrské geologie a hydrogeologie bylo rozšířeno o identifikaci a řízení geodynamických rizik, která jsou vzhledem k tamějším geologickým podmínkám klíčová pro ekonomický rozvoj, stavebnictví či rozvoj měst.

Česká republika v roce 2011 přispěla rovněž na snížení důsledků humanitární krize v Africkém rohu, která zasáhla i etiopský Somálský region. Na překonání tamního hladomoru byla poskytnuta částka 5 mil. Kč. Dále v Somálském regionu podpořila pastevece – projektem České rozvojové agentury byla zajištěna komplexní pomoc pro nejméně 3500 postižených osob na krizové měsíce.

V roce 2011 bylo při zastupitelském úřadu v Addis Abebě realizováno 5 malých lokálních projektů v oblastech zdravotnictví, zemědělství a vzdělávání. Česko podpořilo například výrobu ortopedické obuvi a protetických pomůcek v nestátním zařízení.

V rámci rozvojové spolupráce jsou Etiopii pravidelně poskytována vládní stipendia, jejichž počet se v posledních letech zvyšoval. Pro akademický rok 2011/2012 bylo přijato 6 nových etiopských studentů (4 v českém programu, 2 v anglickém programu). V současnosti u nás studuje celkem 22 etiopských studentů, a to především v oborech lékařství, ekonomie a zemědělství.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala celkem 21 projektů (12 bilaterálních, 4 trilaterální a 5 malých lokálních projektů) v celkové hodnotě 45,9 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá Etiopii v roce 2011, činila 50,7 mil. Kč.

Moldavsko

Ekonomická a sociální situace Moldavska je poznamenána dlouhodobým propadem průmyslové výroby, nezaměstnaností a odchodem značné části praceschopného obyvatelstva do zahraničí. S Českou republikou jej navíc pojí výsledky předchozí rozvojové spolupráce i přetrvávající rozvojové potřeby země. Podle indexu lidského rozvoje bylo v roce 2011 Moldavsko na 111. místě ze 187 zemí.

Česká rozvojová pomoc Moldavsku byla v roce 2011 zaměřena na zlepšení udržitelnosti vodního hospodářství, monitoring vodních zdrojů a jejich ochranu před ekologickými zátěžemi, protipovodňovou ochranu, dále pak na řešení odpadového hospodářství včetně ekologických zátěží. Konkrétně šlo například o odstraňování ropného znečištění s cílem omezit negativní důsledky pro kvalitu povrchových i podzemních vod. Obecným záměrem projektů bylo přispět ke zlepšení vybraných ukazatelů kvality životního prostředí v Moldavsku.

Moldavsko: Protipovodňová monitorovací stanice v povodí řeky Prut

V oblasti vzdělávání měl významný dopad projekt na podporu inkluzivního předškolního vzdělávání. Zároveň byly realizovány projekty v oblasti sociální infrastruktury a služeb, konkrétně na podporu tvorby národní koncepce pro péči o opuštěné děti a na podporu rozvoje domácí pečovatelské služby. Další projekty byly zaměřeny na podporu moldavského zemědělství s návrhy na agrotechnická opatření při řešení problémů sucha a na podporu ekologického zemědělství.

Moldavsko je jednou z prioritních zemí i pro transformační spolupráci. V roce 2011 zde byly realizovány projekty zaměřené především na podporu

občanské společnosti a její spolupráce s místními správami. Zvláštní pozornost věnuje Česká republika situaci v Podněstří a dlouhodobě zde usiluje o rozvoj neziskových organizací. Ekonomická transformace Moldavska byla podporována přenosem české zkušenosti v oblasti rozvoje podnikatelských dovedností i kapacit státní správy.

Významné české aktivity se soustředily rovněž na podporu moldavské státní správy na poli reintegračních mechanismů. V oblasti finančnictví a bankovníctví zde byly realizovány aktivity projektu transformační finanční a ekonomické spolupráce. V oblasti podpory obchodu byl uskutečněn projekt zaměřený na malé a střední podnikání.

Moldavsko: Mateřská škola s inkluzivním vzděláváním

V roce 2011 se uskutečnilo rovněž pět malých lokálních projektů, mimo jiné pro poskytnutí invalidních vozíků osobám s poruchou mobility, dále přestavba dětského tábora v oblasti Stefan Voda a studie proveditelnosti rekonstrukce zařízení přívodu pitné vody a kanalizace.

Z hlediska počtu vládních stipendijních míst ke studiu na našich veřejných vysokých školách pro občany z partnerských zemí je Moldavsko již několik let na prvním místě. V akademickém roce 2011/2012 bylo nabídnuto a využito 13 nových stipendií v různých studijních programech v českém i anglickém jazyce. Shodný počet byl rovněž alokován na následující školní rok. V Česku studovalo v loňském roce celkem 42 vládních stipendistů z Moldavska.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci realizovala Česká republika v zemi v roce 2011 celkem 18 projektů

(12 bilaterálních, 1 trilaterální a 5 malých lokálních projektů) v celkové hodnotě 57,2 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá v roce 2011 Moldavsku, činila 75,6 mil. Kč.

Mongolsko

Mongolsko patří ke státům, které jsou pro svou ekonomickou skladbu, omezenou infrastrukturu a vysokou závislost na tradičním způsobu života (pasevectvím se živí 40 % obyvatel) dosud řazeny mezi rozvojové země. Zemi kromě toho ve zvýšené míře ohrožuje klimatická změna, výkyvy počasí a postupující dezertifikace, jakož i nemoci dobytka. Podle indexu lidského rozvoje k roku 2011 je Mongolsko na 110. místě žebříčku, přičemž pod hranicí chudoby stále žije 35 % obyvatelstva.

Rozvojová spolupráce České republiky s Mongolskem v roce 2011 probíhala v souladu s prioritami nastavenými v programovém dokumentu, tzn. soustředila se do sektorů vzdělávání, zásobování vodou a sanitace, sociální infrastruktury a služeb, výroby a dodávky energie, obchodu a dalších služeb a zemědělství. Co se týče geografického vymezení, česká pomoc se zaměřila na nejchudší oblasti mongolského jihozápadu a centrální oblast kolem Ulánbátaru.

V sektoru zásobování vodou a sanitace byl zahájen projekt rozvoje managementu vodních zdrojů v provincii Chovsgúl a dále pokračoval projekt rehabilitace nefunkčních vodních zdrojů pro zásobování města Ulánbátar a také projekt vybudování nových zdrojů vody pro venkovské oblasti Zalugiin Gol a Ulaan Tolgoi. V sektoru výroby a dodávky energie započal projekt na zavedení automatického provozu systému úpravy vody. Další nový projekt – tentokrát v sektoru obchodu a dalších služeb – se zabývá zlepšením standardů přesné frekvence a času, jakož i vytvořením standardů pro měření délky.

V oblasti vzdělávání byly zahájeny tři menší projekty podporující učňovské vzdělávání, reformu studijních středoškolských programů a zpracovatelských oborů. Také projekty se zdravotnickou tematikou se zaměřily na zlepšení dostupnosti zdravotní péče v odlehlých oblastech na venkově.

V sektoru zemědělství byly zahájeny nové projekty na podporu zvýšení kvality rostlinné produkce v Dornogobi a na reintrodukci ohroženého druhu koně Převalského včetně zlepšení sociálních podmínek rodin strážců parku a obyvatel regionu. Kromě toho pokračoval projekt systému identifikace hospodářských zvířat. V součinnosti s mongolským partnerem byl dokončen projekt na vybudování objektu pro masokombinát (s českou technologií).

V sektoru obecné ochrany životního prostředí byl realizován pokračující projekt Hargia, zaměřený na odvoz kalů, kontaminovaných zemin a jejich bezpečné uskladnění.

Čtyři malé lokální projekty v gesci zastupitelského úřadu v Ulánbátaru byly realizovány v oblasti vzdělávání a zdravotnictví.

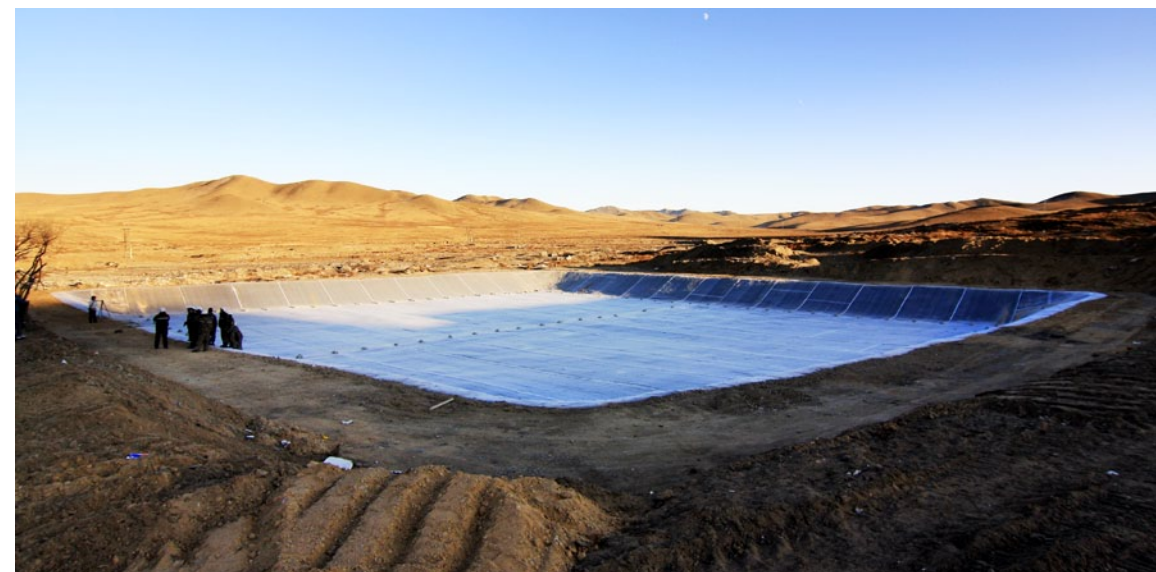
Pro akademický rok 2011/2012 bylo Mongolsku nabídnuto 8 nových vládních stipendií, kterých

mongolská strana plně využila. V prosinci 2011 u nás studovalo celkem 26 vládních stipendistů z Mongolska.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci Česká republika v roce 2011 v zemi realizovala 17 projektů (13 bilaterálních a 4 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 73,2 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá Mongolsku v roce 2011, činila 76,3 mil. Kč.

Mongolsko: Mobilní zdravotní středisko pro nomádké obyvatelstvo

Mongolsko: Sanace ekologických zátěží v areálu Hargia

Projektové země

Gruzie

Gruzie nadále překonává následky rozpadu SSSR v ekonomické i politické sféře, ke kterým se přidaly následky vojenského zásahu Ruska v roce 2008. Ekonomicky zůstává závislá na zemědělství, což oslabuje její hospodářskou stabilitu. Gruzie je zároveň strategicky položenou zemí a její stabilita je v širším zájmu. Na žebříčku dle indexu lidského rozvoje k roku 2011 zaujímá Gruzie 75. místo.

Od roku 2008 byla rozvojová spolupráce České republiky s Gruzii ovlivněna důsledky konfliktu s Ruskem a soustřeďovala se primárně na jejich odstraňování. Česká vláda uvolnila mimořádné prostředky ve výši 150 mil. Kč na rekonstrukční a rozvojovou pomoc v období 2008-2010. Celkem bylo realizováno více než 50 projektů, přičemž většina finančních prostředků byla soustředěna do sektorů zemědělství, zdravotnictví a zásobování

vodou a sanitace. Od roku 2011 zahajované české aktivity v Gruzii na tuto mimořádnou rekonstrukční a rozvojovou pomoc navazují.

K hlavním sektorům rozvojové spolupráce s Gruzii v roce 2011 patřilo zdravotnictví, konkrétně projekt na podporu prevence a včasného odhalení rakoviny u žen, který navázal na zkušenosti z předcházejících aktivit z let 2009 a 2010. Projekt klade důraz na prevenci, vzdělávání vesnických lékařů a vznik národní strategie v dané oblasti.

V sektoru výroby a dodávky energie byl realizován projekt zaměřený na trvale udržitelné zdroje elektrické energie. Projekt byl připraven ve spolupráci s Agenturou pro chráněná území Gruzie a s tamějším ministerstvem energetiky, s cílem zajistit přístup k elektrické energii odloučeným komunitám v horských oblastech.

V sektoru zemědělství, lesnictví a rybolovu byly realizovány tři projekty, jejichž charakter reflektuje předcházející aktivity na podporu kooperativního hospodaření. Cílem těchto projektů v provinciích Megrelsko, Adžarsko a Imereti je sjednotit drobné farmáře, zvýšit efektivitu zemědělského hospodaření, zajistit přidanou hodnotu zemědělské produkci (vč. zpracování, balení, třídění) a podpořit tak jejich přístup na místní i zahraniční trhy.

Významné byly rovněž aktivity v sektoru obecné ochrany životního prostředí, kde byl ve spolupráci s Národní agenturou životního prostředí (*National Environmental Agency* – NEA) a s Českým hydrometeorologickým ústavem zahájen projekt na vybudování monitorovacího systému včasného varování před povodněmi. Projekt zavádí jednotný systém monitoringu za využití hydrologických a meteorologických stanic a usiluje o přenos českých zkušeností s včasným varováním před povodněmi.

V oblasti podpory obchodu realizovala Česká republika v rámci programu Aid for Trade projekt na podporu místního filmového průmyslu. V roce 2011 bylo uskutečněno rovněž pět malých lokálních projektů, konkrétně projekt na podporu sociálního zabezpečení občanů, projekt na podporu socioekonomického rozvoje oblasti Tusheti, projekt dětské školky v oblasti Latali, projekt na podporu vzdělávání v oblasti adiktologie a projekt na podporu kulturního dědictví regionu Upper Svaneti.

V akademickém roce 2011/2012 bylo nabídnuto a využito 8 nových vládních stipendií v různých studijních programech v českém i anglickém jazyce. V Česku studovalo v loňském roce celkem 26 vládních stipendistů z Gruzie.

Gruzie: Rodina využívající fotovoltaický zdroj energie

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 realizovala Česká republika v zemi celkem 13 projektů (8 bilaterálních a 5 malých lokálních projektů) v celkové hodnotě 18,1 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá v roce 2011 Gruzii, činila 35 mil. Kč.

Kambodža

Kambodža se dodnes potýká s následky působení Pol Potova režimu, který závažně narušil sociálněekonomickou strukturu země. Kambodža patří k nejchudším zemím regionu, na žebříčku zemí podle indexu lidského rozvoje k roku 2011 zaujímá 139. místo.

Česká republika má s Kambodžou dlouholeté svazky, a rozvojová spolupráce se tudíž stabilně zaměřuje na sektory zdravotnictví, sociální péče a vzdělávání; zeměpisně zejména na provincii Takeo. V minulosti Česko rovněž podpořilo například ochranu kulturního dědictví v oblasti Angkor.

V roce 2011 Česká republika realizovala v zemi čtyři bilaterální projekty, zaměřené na ohrožené skupiny obyvatel. Jejich obsahem bylo mimo jiné zlepšení kvality zdravotní nutriční péče pro menší děti, posilování komunitní podpory pro postižené děti či zlepšení zdraví matek a dětí. Dále probíhal rozvojový projekt v oblasti udržitelných zdrojů energie. Všechny projekty se zaměřují zejména na nejchudší obyvatele vesnických komunit.

Po ničivých povodních na podzim roku 2011 poskytla Česká republika Kambodži humanitární pomoc. Konkrétně byla organizaci ADRA poskytnuta dotace ve výši 1,84 mil. Kč na projekt „Základní potravinová pomoc a podpora při obnově živobytí obyvatel zaplavených oblastí Kompong Thom a Kratie“, v jehož rámci kromě vyčištění studní obdrželo 1800 rodin potravinové balíčky. Dalších 850 rodin získalo osivo či drůbež a školení ve vhodných metodách hospodaření v záplavových oblastech.

Dva malé lokální projekty byly zaměřeny na sektor zdravotnictví – v rámci jednoho byla rozšířena zdravotní střediska, v rámci druhého kardiologicky operována kambodžská dívka.

Díky rozvojovým stipendiím studovalo v České republice v roce 2011 osm studentů z Kambodži. Pro akademický rok byla Kambodži nabídnuta tři nová vládní stipendia, která byla plně využita.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 7 projektů (4 bilaterální, 1 trilaterální a 2 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 14,7 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá v roce 2011 Kambodži, činila 17 mil. Kč.

Kambodža: Podpora zdravotní nutriční péče

Kosovo

Kosovo je jedním z nejchudších států Evropy. Dlouhodobě špatná ekonomická situace byla zhoršena politickou nestabilitou, která vyvrcholila na konci devadesátých let občanskou válkou. Válka měla za následek masové přesuny obyvatelstva a další poškození ekonomické i sociální infrastruktury.

Česká pomoc Kosovu je specifická mimo jiné kvůli závazkům, které česká strana učinila na dárcovské konferenci pro Kosovo v červenci 2008, přičemž její významná část je Kosovu poskytována multilaterálně. Sektorově je rozvojová spolupráce dlouhodobě soustředěna do oblastí sociální infrastruktury a služeb, vzdělávání, jakož i do oblasti zásobování vodou a sanitace.

Nejvýznamnější české projekty v roce 2011 spočívaly ve spolupráci se sdruženími handicapovaných obyvatel Kosova. Cílem takovýchto projektů bylo především zlepšit postavení nevidomých a neslyšících. Šlo mimo jiné o podporu prosazení úprav klíčového zákona o postavení nevidomých v kosovské společnosti a profesní školení s cílem zvýšit šance neslyšících uplatnit se na trhu práce. Problematiku integrace menšin podporuje nový projekt zaměřený na inkluzivní vzdělávání dětí pocházejících ze znevýhodněných skupin.

Druhým důležitým sektorem české pomoci v Kosovu v roce 2011 bylo zásobování vodou a sanitace, což je klíčovým předpokladem pro zlepšení ochrany životního prostředí v zemi. V oblasti Kosovo Polje byl zahájen tříletý projekt výstavby čistírny odpadních vod (obec Harilaçi). Jelikož jde o jednu z prvních čistíren odpadních vod v celém Kosovu, je to vynikající

příležitost uplatnit české technologie a zkušenosti v oboru v této partnerské zemi.

Pro akademický rok 2011/2012 byla Kosovu nabídnuta 4 nová vládní stipendia, z nichž byla dvě využita. Celkově ke konci roku 2011 u nás v rámci vládních rozvojových stipendií studovalo 6 studentů, a to zejména v oborech ekonomie a zemědělství.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 11 projektů (8 bilaterálních a 3 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 12,6 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá Kosovu, činila 18,8 mil. Kč.

Palestinská autonomní území

Palestinská autonomní území (PAÚ) patří k nejchudším zemím blízkovýchodního regionu, přičemž jejich socioekonomická stabilita je velmi důležitá pro celou oblast. Česká republika tam proto svou pomoc směřuje již od devadesátých let. V období 1996 – 2010 bylo na PAÚ realizováno 16 rozvojových projektů v celkové hodnotě cca 230 mil. Kč, k nimž přibyla mimořádná rekonstrukční pomoc ve výši dalších 60 mil. Kč v roce 2008. Až do současnosti se česká pomoc zaměřuje zeměpisně na guvernorát

Tubás a sektorově na energetiku (od roku 1996 bylo v zemi elektrifikováno cca třicet vesnic).

Vzhledem ke specifickým podmínkám, které panují na území palestinské autonomie, bylo rozhodnuto pokračovat v rozvojové spolupráci formou poskytnutí finančního daru guvernorátu Tubás ve výši 15 mil. Kč na realizaci rozvojových projektů. Ve spolupráci se styčným úřadem v Ramalláhu byla v průběhu roku 2011 poskytována palestinské straně (zejména partnerské organizaci *Palestinian Energy Authority* - PEA) odborná asistence a v součinnosti s Českou rozvojovou agenturou byla připravena zadávací dokumentace pro výběrová řízení na realizátory projektů, která vyhlásila palestinská strana. Zároveň byl ze zmíněného daru poskytnut příspěvek organizaci *Palestinian Water Authority* (PWA) v rámci podpory systému řízení a rozvoje vodního hospodářství. Z těchto prostředků PWA pořídila nezbytné technické vybavení.

V roce 2011 byly na Palestinských autonomních územích na návrh styčného úřadu v Ramalláhu realizovány tři malé lokální projekty v úhrnné výši 902 tisíc Kč. Týkaly se průzkumu elektrifikačních řešení pro vesnice na Západním břehu, posílení ekonomické situace komunity v obci Taybeh a sdílení zkušeností venkovských, městských a státních organizací v oblasti vodního hospodářství.

Palestina: Opravárenské středisko pro transformátory v Tubásu

Česká republika poskytla v roce 2011 PAÚ též humanitární pomoc ve výši 2,5 mil. Kč prostřednictvím UNRWA na pomoc palestinskému obyvatelstvu a uprchlíkům v Gaze i na Západním břehu.

V akademickém roce 2011/2012 bylo Palestině nabídnuto a využito 5 nových vládních stipendií, celkově u nás studovalo 14 palestinských vládních stipendistů.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 6 projektů (3 bilaterální a 3 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 15,9 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc, poskytnutá Palestinským autonomním územím v roce 2011, činila 31,1 mil. Kč.

Srbsko

Nejdůležitějším výsledkem i oceněním dosavadního pozitivního rozvoje Srbska, a zároveň impulsem do budoucnosti, je udělení statusu kandidátské země EU (oficiálně potvrzené v březnu 2012). Zároveň však země stále čelí například vysoké nezaměstnanosti a dalším ekonomickým a sociálním problémům. V žebříčku UNDP dle indexu lidského rozvoje Srbsko v roce 2011 zaujímal 59. místo.

Historicky byla značná část české pomoci směřována do sektoru zdravotnictví nejen přímo, ale také do souvisejících oblastí, které mají vliv na zdraví srbského obyvatelstva (například ochrana životního prostředí), dále do sektorů dopravy a průmyslu. Geograficky je česká pomoc v Srbsku zaměřena na regiony Sandžak, kde ČR podporuje především muslimskou menšinu, a Šumadija.

Rozvojová spolupráce České republiky se Srbskem vstoupila v roce 2011 do fáze aktivnějšího zapojení srbských státních institucí do projektových aktivit. Nadějně probíhala spolupráce se srbským Fondem životního prostředí, se kterým je připravován společný projekt nakládání s odpadními vodami v obci Kruščica (nacházející se v jedné z nejméně ekonomicky rozvinutých oblastí v zemi). Byla také zahájena jednání mezi Českou rozvojovou agenturou, zmíněným Fondem životního prostředí a Českou exportní bankou stran společných projektů v oblasti nakládání s odpadními vodami.

Další strategicky důležité partnerství v Srbsku bylo v roce 2011 navázáno s Úřadem Organizace spojených národů pro servisní zabezpečení projektů (UNOPS). Spolupráce s UNOPS v rámci projektu na podporu výroby sýrů probíhá v Sandžaku, který je jedním z ekonomicky nejméně rozvinutých a politicky velmi křehkých regionů. Pokračovaly i české rozvojové projekty v regionu Šumadija, kde byl podpořen sektor

Srbsko: Výroba sýrů v Sandžaku

zdravotnictví se zaměřením na prevenci a včasnou detekci ženských nádorových onemocnění.

V souladu s koncepcí české rozvojové spolupráce byla v roce 2011 v Srbsku ukončena spolupráce v sektoru dopravy. Srbským železnicím byly předány zbylé čtyři železniční přejezdy, které byly v rámci českého projektu vybaveny bezpečnostním zařízením dle evropských standardů.

Malé lokální projekty, realizované v Srbsku v roce 2011, se těšily zájmu srbské státní správy, samosprávy i médií. Celkem bylo uskutečněno pět těchto projektů, které zajistily například nákup kardiografu pro gynekologické oddělení v nemocnici Savski Venac i zpracování pevných odpadů v obci Topola.

V rámci transformační spolupráce úspěšně pokračoval projekt na podporu srbských novinářů a zvyšování jejich schopnosti informovat o otázkách ochrany životního prostředí. V Srbsku byly realizovány také aktivity programu *Aid for Trade*, konkrétně ve formě sdílení zkušeností České republiky ze vstupu do EU v oblasti fungování společného trhu.

Srbsko v roce 2011 patřilo k největším příjemcům českých rozvojových stipendií. Studovalo u nás 31 vládních stipendistů ze Srbska, zejména v technicko-ekonomických a humanitních oborech. Pro akademický rok 2011/2012 bylo Srbsku nabídnuto 9 nových vládních stipendií, která byla plně využita.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 13 projektů (8 bilaterálních a 5 malých lokálních projektů) v celkové hodnotě 33 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc Srbsku činila 55,7 mil. Kč.

Ostatní země

Mezi ostatní země, v nichž byly realizovány projekty české rozvojové spolupráce v roce 2011, patří státy, v nichž v souladu s platnou koncepcí pokračují aktivity v jiném rozsahu a zaměření než v předcházejícím období (tj. zpravidla jsou postupně utlumovány). Do této skupiny zemí se řadí Angola, Jemen, Vietnam a Zambie. Dále sem patří partnerské země, ve kterých byly dokončovány projekty z dřívějšího období nebo ve kterých jsou realizovány aktivity transformační spolupráce či technické asistence ve sféře veřejných financí.

Angola

Přes ekonomický rozvoj po ukončení občanské války patří Angola nadále k nejchudším zemím světa. V žebříčku UNDP dle indexu lidského rozvoje zaujímala v roce 2011 Angola 148. místo.

Pozornost české rozvojové pomoci byla řadu let soustředěna do izolované provincie Bié, která byla výrazně zasažena občanskou válkou. V roce 2011 pokračovala realizace projektu zaměřeného na podporu základního školství. Alfabetizační kurzy pro dospělé za tři roky úspěšně absolvovalo 963 studentů. Česká republika svými aktivitami rovněž cíleně posiluje odborné a pedagogické kapacity učitelů základních škol v souladu s angolskou vládní školskou reformou. V prosinci 2011 byl ukončen tříletý projekt na podporu Střední zemědělské školy v Catabole. Všechny výstupy projektu byly oficiálně předány angolským úřadům.

Posledním rokem, kdy bylo Angole nabídnuto nové vládní stipendium, byl akademický rok 2010/2011. V minulém roce u nás studovalo celkem 17 angolských studentů, a to především zemědělské obory v českém jazyce v bakalářském programu.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 5 projektů (3 bilaterální a 2 trilaterální projekty) v celkové hodnotě 21,5 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc Angole činila 24,9 mil. Kč.

Jemen

V roce 2011 neprobíhaly kvůli špatné bezpečnostní situaci v Jemenu žádné aktivity v gesci České rozvojové agentury. Rozpočet na rozvojovou spolupráci s touto zemí pro rok 2011 ve výši 4 mil. Kč byl tudíž rozhodnutím české vlády převeden na aktivity transformační spolupráce v oblasti jižního Středomoří.

V rámci dvou malých lokálních projektů Česká republika dodala zdravotnické vybavení do nemocnice

v Al-Ahdanu a podpořila jemenské handicapované sportovce. Pro akademický rok 2011/2012 Česká republika Jemenu nabídla 2 nová stipendia, žádné však nebylo využito. Celkem u nás v roce 2011 studovalo 5 jemenských studentů.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 2 projekty (malé lokální) v celkové hodnotě 0,62 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc Jemenu činila 5,6 mil. Kč.

Vietnam

Ve Vietnamu byly v posledních letech realizovány významné reformy, přesto Vietnam zůstává mezi zeměmi s nízkým příjmem a k roku 2011 zaujímá 128. místo na žebříčku dle indexu lidského rozvoje. Jeho problémy pramení zejména ze skladby ekonomiky (přes 70 % obyvatelstva je zaměstnáno v zemědělství), nedostatečně rozvinuté infrastruktury (zvláště ve venkovských oblastech) a nekvalitního vzdělávacího systému. Země musí nadále překonávat i důsledky válečného konfliktu.

Navzdory vynětí ze skupiny programových zemí zůstává Vietnam nadále partnerem české rozvojové spolupráce. V roce 2011 byl ve Vietnamu zahájen tříletý projekt zaměřený na výběr a výškolení sítě trenérů odborného vzdělávání z celého státu. Jeho cílem je implementace poznatků o posilování odborného vzdělávání a podpoře trhu práce do vietnamského systému vzdělávání. Další projekt, který započal v roce 2011, se soustředil na produkci

Vietnam: Využívání bioplynu ve venkovských domácnostech

Zambie: Zvyšování užitekosti skotu

bioplynu, který pokryje energetické nároky domácností na vaření a částečně na svícení. Třetí projekt, zahájený v roce 2011, se zabývá zaváděním moderních metod v ložiskové geologii a báňsko-projekčních pracích při průzkumu a osvojování ložisek nerudných nerostných surovin. Do Nemocnice česko-vietnamského přátelství bylo dodáno zdravotnické vybavení.

Významnou součástí rozvojové spolupráce s Vietnamem byly rovněž čtyři malé lokální projekty, z nichž jeden se týkal podpory infekčního oddělení v Nemocnici česko-vietnamského přátelství v Haiphongu. Další projekt se zaměřil na vzdělávání dětí postižených dioxiny, pocházejícími z vietnamsko-americké války, v učňovském středisku v provincii Thua Thien-Hue. Třetí projekt se soustředil na podporu dioxinových obětí v provincii Thai Binh a čtvrtý projekt umožnil vznik komplexního systému nakládání s domovními odpady a pomohl odstranit ilegální skládky v jedné z rychle se rozvíjejících čtvrtí Hanoje.

Pro akademický rok 2011/2012 byla Vietnamu nabídnuta 2 nová vládní stipendia. V současné době v České republice studují celkem 4 vládní stipendisté z Vietnamu ve studijních oborech chemie, technologie a zemědělství.

Z prostředků vyčleněných na zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 11 projektů (6 bilaterálních, 1 trilaterální a 4 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 10,85 mil. Kč. Oficiální rozvojová pomoc Vietnamu celkem činila 29,3 mil. Kč.

Zambie

Zambie patří k nejchudším zemím na africkém kontinentu, v rámci ukazatele indexu lidského rozvoje v roce 2011 zaujímala 164. místo. Česká republika dlouhodobě soustřeďuje své aktivity do Západní provincie, která je poměrně izolovaná a stranou pozornosti ostatních dárců.

S ohledem na přetrvávající vysokou dětskou a mateřskou úmrtnost v Zambii se Česká republika rozhodla podpořit vzdělávání porodních asistentek. V roce 2011 zahájilo studium tohoto jednoletého oboru na škole v okrese Mongu 36 nových studentů. Byla navíc dokončena výstavba nové studentské ubytovny v areálu školy.

V roce 2011 byly v Zambii zahájeny tři nové projekty. Česká pomoc podporuje učňovské vzdělávání pro sociálně ohrožené děti v Katonze zajištěním

řemeslných kurzů v oborech pekař, elektrikář a krejčí. Cílem dalšího projektu v tomto okresu je snížení zranitelnosti sirotků a dalších ohrožených dětí a jejich rodin. V sektoru zemědělství byl na podzim roku 2011 zahájen projekt umělé inseminace a zvýšení užitkovosti místních plemen skotu. Pro Zambii jde o projekt celonárodní důležitosti, neboť v rámci projektu bude založena první inseminační stanice býků, produkující fertilní mražené inseminační dávky v Zambii.

V roce 2011 byly při zastupitelském úřadu v Harare realizovány také malé lokální projekty v Zambii, a to ve spolupráci s osvědčenými místními subjekty. Projekty byly zaměřeny zejména na vzdělávání (podpora konkrétních venkovských škol), zdravotnictví (například vybudování venkovské ošetrovny) a zásobování vodou a sanitaci (zdroj nezávadné vody pro místní komunitu).

Pro akademický rok 2011/2012 byli ke studiu u nás přijati jeden nový zambijský student v českém programu a jeden v anglickém programu. Celkem nyní u nás studuje 14 studentů ze Zambie, a to především zemědělské obory.

Z prostředků vyčleněných na zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2011 Česká republika v zemi realizovala 8 projektů (4 bilaterální a 4 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 15,47 mil. Kč. Oficiální rozvojová pomoc Zambii celkem činila 18,2 mil. Kč.

Rozvojová či transformační spolupráce probíhala v omezeném rozsahu i v několika dalších zemích. V rámci dobíhajících víceletých projektů Česká republika pomáhala s výzkumem průmyslového využití minerálních zdrojů na **Jamajce** i s vyhodnocením potenciálu stavebních surovin pro podporu rozvoje místní infrastruktury v **Mali**. Další projekty byly dokončovány v **Albánii** v sektoru ochrany životního prostředí a na **Filipínách** v sektoru zásobování vodou a sanitace.

Aktivity transformační finanční a ekonomické spolupráce byly v roce 2011 realizovány pro partnerské instituce z **Arménie, Ázerbájdžánu, Černé Hory, Uzbekistánu** a dalších zemí. V rámci tohoto projektu je předáváno české know-how z období transformace ekonomiky a přípravy na vstup do EU, jakož i zkušenost s reformou a řádnou správou v klíčových oblastech veřejných financí.

Rozvoj občanské společnosti, nezávislých médií a místní samosprávy v **Barmě, Bělorusku, Egyptě, Iráku, Tunisku, Zimbabwe** či na **Ukrajině** (nad rámec již zmíněných zemí) podporovala také v loňském roce transformační spolupráce, řízená Ministerstvem zahraničních věcí. Cílem tohoto programu je přispívat zejména k vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu a řádné správy věcí veřejných. Při působení ve zmíněných zemích se Česká republika opírá také o předpoklady přenositelnosti vlastních zkušeností a tradici vzájemných kontaktů.

Technická asistence v oblasti veřejných financí: Seminář o přípravě státního rozpočtu

Dvoustranná rozvojová spolupráce dle sektorů

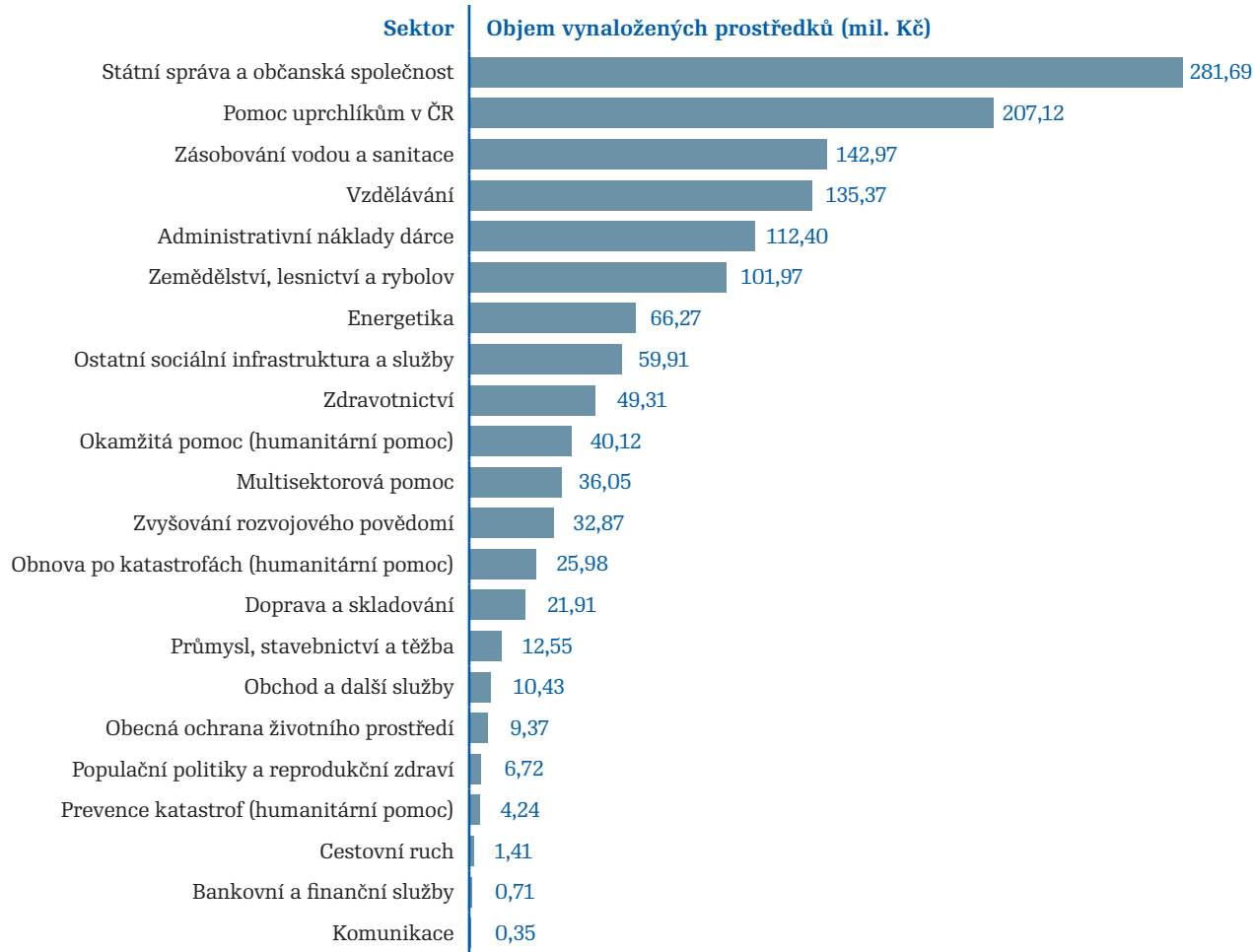
Z hlediska členění oficiální rozvojové pomoci dle sektorů v souladu s metodikou OECD se Česká republika v roce 2011 zaměřila zejména na podporu státní správy a občanské společnosti, vzdělávání, zásobování vodou a zemědělství; také na další sektory přispívající k naplnění Rozvojových cílů tisíciletí – sociální infrastrukturu a služby, zdravotnictví, ochranu životního prostředí a energetiku.

Největší objem prostředků (včetně zahrnutí prostředků na transformační spolupráci) byl směřován na posilování kapacit státní správy a podporu občanské společnosti ve světě. Hlavním cílem těchto aktivit bylo vytvoření stabilní, mírové a demokratické občanské společnosti jako základu ekonomické prosperity i samé důstojné

lidské existence. Přirozenou součástí této snahy je i dlouhodobá česká priorita a jeden z prvotních Rozvojových cílů tisíciletí – vzdělávání. Do uvedených oblastí proto směřovalo cca 30 % české ODA.

V rámci ostatních sektorů se ČR zaměřila na tradiční priority, v nichž využila svých komparativních výhod a zároveň jejich prostřednictvím přispěla k řešení naléhavých problémů partnerských zemí. Česká republika proto na zásobování vodou a sanitaci spolu se zemědělstvím vyčlenila cca 20 % své ODA. V roce 2011 pokračovaly aktivity i v dalších tradičních sektorech české rozvojové spolupráce, jakými jsou ochrana životního prostředí, výroba a dodávky energie či sociální infrastruktura a služby.

Rozložení finančních prostředků na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 podle sektorů

Státní správa a občanská společnost

Česká republika v roce 2011 realizovala projekty, které podporovaly řádnou správu věcí veřejných, a to jednak průřezově s důrazem na zapojení místní komunity do procesu rozhodování o podobě projektu a důsledným dodržováním transparentnosti ve všech fázích realizace, jednak tematicky prostřednictvím specifických projektů zaměřených na zlepšení výkonu veřejné správy.

Zásadní složkou českého působení v tomto sektoru je **program transformační spolupráce**, jehož cílem je přispívat k vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí. Program se i v roce 2011 zaměřil na země přednostního zájmu

Egypt: Školení novinářů v rámci transformační spolupráce

české zahraniční politiky, kde zároveň existuje určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů (**Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kosovo, Moldavsko, Barma/Myanmar, Srbsko a Ukrajina**), v reakci na události tzv. „arabského jara“ byly realizovány i projekty v zemích severní Afriky (**Egypt, Tunisko**).

Celkem bylo v roce 2011 v rámci Programu transformační spolupráce financováno 57 projektů českých nevládních organizací a institucí, realizovaných ve spolupráci s jejich partnery v cílových zemích, jakož i samostatných aktivit Ministerstva zahraničních věcí uskutečněných převážně prostřednictvím zastupitelských úřadů. Kromě prioritních a severoafrických zemí se některé jednorázové aktivity týkaly i dalších zemí regionu

Afriky, Asie a Blízkého východu. Řada projektů, na kterých se podílely české subjekty, byly vícestranné či mezinárodní. Celkově bylo na projekty, stipendia a aktivity na podporu demokracie a lidských práv v roce 2011 vynaloženo 53,39 mil. Kč.

Pokračoval také projekt **transformační finanční a ekonomické spolupráce** se státy západního Balkánu i Střední a východní Asie. Česká republika tak poskytla technickou asistenci - převážně formou studijních návštěv - partnerským institucím v **Arménii, Ázerbájdžánu, Černé Hoře, Číně, Uzbekistánu a Vietnamu**. Obsahově šlo zejména o sdílení české zkušenosti z období transformace ekonomiky, přípravy na vstup do EU a současně s reformami veřejných financí. Realizován byl též dlouhodobý projekt na **posilování kapacit bezpečnostních sborů zemí západního Balkánu**. V roce 2011 šlo konkrétně o stáž expertů tohoto rezortu a Policie ČR u institucí partnerských zemí v kombinaci se studijními návštěvami jejich odborníků u nás.

Pomoc uprchlíkům v České republice

Na základě Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 poskytuje Česká republika útočiště osobám, které mají oprávněné obavy z pronásledování z politických, náboženských či rasových důvodů. Systém české asistence uprchlíkům zahrnuje zejména náklady na základní životní a sociální vybavení, zdravotnickou péči, jazykové a všeobecné vzdělání a výdaje, které zahrnují poradenskou činnost či socio-kulturní kurzy.

Česká republika věnuje zvláštní pozornost ohroženým skupinám (senioři, sirotci) a integračním aktivitám (osvojování českého jazyka, hledání práce a ubytování, atp.). Pomoc probíhá jak prostřednictvím státních institucí (Správa uprchlických zařízení), tak ve spolupráci s místní samosprávou a nevládními organizacemi.

Celkově poskytl český stát pomoc uprchlíkům na svém území v roce 2011 ve výši 220,2 mil. Kč, z toho náklady uznatelné jako ODA činí 207,1 mil. Kč. O mezinárodní ochranu požádali cizinci 54 různých státních příslušností, celkem šlo o 756 osob. Nejvíce žádostí bylo podáno státními příslušníky Ukrajiny a Běloruska.

Zásobování vodou a sanitace

Jednou ze základních podmínek pro přežití obyvatel rozvojových zemí - natož pro socioekonomický rozvoj těchto zemí - je přístup k nezávadné pitné

vodě. Dostupnost vodních zdrojů představuje nutný předpoklad mimo jiné pro úspěchy zemědělské výroby v rozvojových zemích. Nedostatek či naopak nadbytek vody, ochrana vodních zdrojů a čištění odpadních vod představují závažné problémy. Tento sektor proto patří k dlouhodobým prioritám České republiky, která může v této oblasti nabídnout řadu zkušeností a komparativních výhod.

V roce 2011 se česká pomoc zaměřila zejména na zásobování obyvatel pitnou vodou a sanitaci, obnovu systémů nakládání s odpadními vodami, odstraňování starých ekologických zátěží a v neposlední řadě na průzkum i predikci přírodních rizik v rámci tohoto sektoru.

Balkánské země patří k tradičním příjemcům pomoci v sektoru zásobování vodou a sanitace. České rozvojové aktivity se tam soustřeďují především na řešení problémů se zásobováním pitnou vodou a nakládání s odpady, včetně odpadních vod. Tradičním regionem pro spolupráci v **Srbsku** i v roce 2011 zůstal region Kolubara, kam byla směřována především pomoc se zásobením pitnou vodou. V **Bosně a Hercegovině** byl zahájen mezeitnitní projekt (Federace Bosna a Hercegovina a Republika srbská) na zlepšení odpadového hospodářství v municipalitách Doboj a Maglaj a započal projekt, usilující o zlepšení zásobení vodou ve městě Lukavac. V **Kosovu** byla zahájena výstavba čistírny odpadních vod v municipalitě Fushë Kosovë/ Kosovo Polje.

Významné projekty byly v roce 2011 uskutečněny v **Moldavsku**. V rámci nápravy ekologických zátěží zdrojů vody, způsobených pesticidy, byl zahájen projekt s cílem jejich konečného odstranění z regionálních moldavských skladů. Byl také proveden průzkum a provedena sanace lokalit znečištěných ropnými látkami v moldavských vesnicích Lunga a Mărculești. Pokračující projekt obnovy systému nakládání s odpadními vodami ve městě Nisporeni je příkladem úspěšné spolupráce donorů. Společně s paralelním projektem Evropské komise, Rakouské rozvojové agentury (ADA) a Švýcarské agentury pro rozvoj (SDC) tvoří komplexní program, řešící otázku pitné vody a sanitace v této oblasti. Podobně byly řešeny i další dva projekty systému nakládání s odpadními vodami pro města Cimișlia a Vulcănești.

V **Mongolsku** pokračoval projekt budování zdrojů vody v populačně rychle rostoucí oblasti Orchon/ Erdenet. Na žádost mongolské strany byl modifikován projekt sanace průmyslového areálu Hargia v Ulánbátaru. Došlo nejen k odbornému průzkumu míry znečištění lokality, ale i k samému odvozu kontaminovaných kalů a zeminy na zabezpečenou skládku (odvoz bude dokončen v roce 2012). Ve druhé polovině roku byl zahájen projekt rehabilitace 69 poškozených vrtů v Ulánbátaru ke zlepšení zásobování obyvatel města pitnou vodou a zadána studie

proveditelnosti vodohospodářského projektu v regionu Murun (provincie Chovsgúl) k získání specifikace pro vypsání výběrového řízení na rozsáhlejší projekt rozvoje managementu vodních zdrojů v regionu.

K přínosným aktivitám, realizovaným v roce 2011 v tomto sektoru, patřily také projekty v **Etiopii**, kde se česká pomoc soustředila na zajištění pitné vody pro obyvatele venkovských lokalit v jižních oblastech země, a rovněž byl realizován projekt zvyšování odborných kapacit etiopských odborníků v oblastech inženýrské geologie a hydrogeologie.

Vzdělávání

Podpora vzdělávání, především základního a odborného školství, patří ke stabilně naplňovaným a nejpotřebnějším sektorům české rozvojové spolupráce. V dlouhodobé perspektivě ovlivňuje míra vzdělanosti obyvatel totiž prakticky všechny prvky situace rozvojových zemí - od zvyšování rovnoprávnosti žen a podpory socioekonomického rozvoje přes využívání vlastních kapacit ve státní správě či samosprávě až po politickou stabilizaci na centrální úrovni.

Etiopie: Nevyhovující zdroj vody v okrese Alaba

V základním školství se české rozvojové aktivity zaměřují zejména na výstavbu nových škol a posílení odborných i pedagogických kapacit učitelů. Další oblastí jsou alfabetační kurzy pro dospělou populaci odlehklých rurálních oblastí. Těmito aktivitami přispívá

Česká republika k plnění druhého Rozvojového cíle tisíciletí: dosažení základního vzdělání pro všechny. Podpora odborného školství je dlouhodobě zaměřena na udržitelné střední zemědělské vzdělávání.

V roce 2011 pokračovala v **Angole** podpora středního zemědělského školství a zvýšení kvality základního vzdělávání v okresu Cuemba, provincie Bié. Tento projekt má velký dopad na zlepšování gramotnosti obyvatel provincie a výrazně zvyšuje kvalifikaci místních učitelů.

Zvyšování kvality vzdělávání a rozšiřování možností vzdělávání pedagogických pracovníků bylo cílem projektu s celostátní působností, zaměřeného na základní a vyšší školy v **Etiopii**. Druhý realizovaný projekt se soustředil na zvyšování dostupnosti a kvality odborného vzdělání v sektoru kožedělnictví.

S cílem zvýšit šanci mladých lidí uplatnit se na místním trhu práce byl v západní **Zambii** zahájen projekt učňovských kurzů pro sociálně ohrožené děti. Do konce roku 2011 se úspěšně podařilo zaregistrovat učební obory pekař, elektrikář a krejčí, vybudovat a vybavit učebny a zahájit výuku prvních studentů.

Afghánistán: Vzdělávání dívek v provincii Balch

Na integraci dětí s postižením či se speciálními potřebami do předškolního vzdělávacího systému byl zaměřen dvouletý projekt v **Moldavsku**. Projekt pomáhá plnit mezinárodní závazky Moldavska tím, že aplikuje mechanismy inkluze do předškolního vzdělávání a podporuje pilotní provoz vzorové inkluze mateřské školky.

Víceletý projekt, zaměřený na zvyšování kvality středních zemědělských vzdělávacích institucí, je realizován v **Afghánistánu**, kde jde o předávání

informací místním farmářům a rovněž dochází k přenosu know-how na úrovni odpovědných afghánských vládních institucí a centrálních úřadů. V **Mongolsku** byly zahájeny dvouleté projekty na podporu učňovského vzdělávání v regionech Selenge, Darchan a Tuv.

Další podstatnou součástí rozvojové spolupráce v sektoru vzdělávání jsou stipendia, která jsou poskytována studentům z rozvojových zemí ke studiu na našich veřejných vysokých školách.

Zemědělství, lesnictví a rybolov

Zemědělství, lesnictví či rybolov představují pro obyvatele nedostatečně rozvinutých odlehklých oblastí rozvojových zemí zpravidla jeden z mála zdrojů obživy. Mezi hlavní obtíže tamější zemědělské produkce patří vysoká závislost na přírodních podmínkách, nízká efektivita výroby a nedostatečná udržitelnost, které mohou mít okamžité důsledky pro základní životní potřeby lidí. Při šetrném hospodaření a při aplikaci nejnovějších metod přispívají zemědělské aktivity k udržitelnému rozvoji. Navíc mají vliv na ekologickou stabilitu a biodiverzitu.

České rozvojové projekty jsou tudíž v sektoru zemědělství pojímány komplexně s důrazem na využití v dané lokalitě vhodných zemědělských postupů. Svými aktivitami v sektoru zemědělství Česká republika také přispívá k plnění Rozvojových cílů tisíciletí, a to zejména prvního cíle: odstranění extrémní chudoby a hladu.

K nejvýznamnějším aktivitám v roce 2011 patřil projekt zabývající se zvýšením produkce mléka v severovýchodní **Bosně a Hercegovině**. V návaznosti na tento projekt došlo v polovině roku k navázání strategického partnerství s americkým a švédským donorem (rozvojové agentury USAID a SIDA), čímž je zajištěna lepší koordinace a vyšší efektivita aktivit donorů v sektoru zemědělství v Bosně.

V **Etiopii** byla realizována řada projektů, které mají za cíl především zvýšení kvality a efektivitu místního zemědělství – zejména s ohledem na dostupnost a bezpečnost potravin, udržitelné hospodaření s půdními zdroji, zabránění nadměrné erozi půdy a zemědělské poradenství. Projekt umělé inseminace a zvýšení užitkovosti místních plemen skotu byl v roce 2011 zahájen také v **Zambii**.

V **Mongolsku** pokračoval projekt zaměřený na zavádění systému identifikace hospodářských zvířat, v druhé polovině roku 2012 byl zahájen návazný projekt podpory rostlinné produkce v Dornogobi. Česká republika dále podpořila úsilí ZOO Praha o návrat koně Převalského do jeho původní domoviny. V rámci tohoto projektu jsou podpořeny

aktivity, vedoucí ke zlepšení socioekonomické situace obyvatel žijících v regionálním pásmu rezervace Gobi B, kde se koně nacházejí.

V **Moldavsku** byly zahájeny projekty na podporu rozvoje ekologického zemědělství a také na produkci s vysokou přidanou hodnotou, tzn. s využitím progresivních zemědělských technologií. V tomto ohledu dochází k přenosu českých zkušeností z transformace sektoru zemědělství.

V **Gruzii** byly v roce 2011 realizovány tři zemědělské projekty. Dva z nich byly zaměřené na rozvoj kapacit a spolupráci mezi drobnými farmáři v provinciích Imereti a Samegrelo. V rámci třetího vznikalo udržitelné rurální servisní centrum v Adžarsku.

Výroba a dodávky energie

Zvláště v odlehklých oblastech rozvojových zemí představuje nedostatek moderních a šetrných zdrojů energie jednu z hlavních příčin absence ekonomického růstu a přetrvávající chudoby. Často bývá kompenzován využíváním ekologicky nešetrných zdrojů, které vede k dalšímu zhoršování kvality životního prostředí. Modernizace stávajících a nahrazení neefektivních zdrojů energie a tepla má tudíž kromě pozitivního ekonomického účinku na populaci také přímý vliv na zlepšení stavu životního prostředí.

Díky dlouholetým odborným zkušenostem se české rozvojové aktivity věnují podpoře udržitelných zdrojů energie a energetické soběstačnosti. Důrazem na udržitelné zdroje energie na místní úrovni navazuje Česká republika na jednu z priorit svého předsednictví v Radě EU v oblasti rozvojové spolupráce. Zejména však přispívá k boji se změnou klimatu a plnění Rozvojového cíle tisíciletí č. 7: zajištění udržitelného stavu životního prostředí.

Gruzie: Udržitelné zdroje energie v Thušsku

Na Balkáně se česká rozvojová pomoc soustředila především na využívání obnovitelných zdrojů energie. V **Bosně a Hercegovině** byl zahájen v obci Nemila projekt na výstavbu centrálního vytápění, které bude využívat biomasu z okolních dřevozpracujících závodů. V **Srbsku** započal projekt zefektivnění vytápění nemocnice ve městě Valjevo s využitím místního zdroje termální vody.

Zambie: Zvyšování užitkovosti skotu

V **Gruzii** byl v roce 2011 zahájen projekt na zavedení udržitelných technologií výroby elektřiny (konkrétně solárních panelů na výrobu elektřiny a ohřev vody) v národním parku v regionu Thuško. Projekt navazuje na předchozí českou rozvojovou intervenci a je propojen i s projektem Evropské komise.

V **Mongolsku** byl zahájen tříletý projekt automatizace chemické úpravy vody a modernizace velínu na elektrárně č. 4 v Ulánbátaru. Jeho cílem je zvýšit kvalitu vody instalací spolehlivého přístrojového vybavení, stabilizovat výkon elektrárny, a zlepšit tak systém ústředního topení v Centrálním regionu. Česká strana zde úspěšně předává své know-how v oblasti energetiky již několik let.

Odborná asistence v sektoru energetiky (zpracování technické dokumentace pro výběrová řízení na realizátory projektů) byla poskytována partnerským institucím na **Palestinských autonomních územích**, konkrétně úřadu *Palestinian Energy Authority*.

Česká rozvojová pomoc se na tento sektor zaměřila i v **Kambodži**, kde začala realizace víceletého projektu v oblasti využívání udržitelných zdrojů energie, konkrétně malých domácích bioplynových

stanic. Obdobný typ projektu byl realizován také ve venkovských oblastech středního **Vietnamu**.

Ostatní sociální infrastruktura a služby

České rozvojové aktivity v sektoru ostatní sociální infrastruktury a služeb jsou soustředěny zejména na podporu ohrožených skupin obyvatelstva v partnerských zemích. Česká republika klade především důraz na sociální i ekonomické začleňování ohrožených skupin obyvatelstva, včetně ochrany dětí.

Důležitým projektem české rozvojové spolupráce v této oblasti je například podpora tvorby národní koncepce pro práci s opuštěnými dětmi. Díky české angažovanosti se daří problematiku opuštěných dětí začlenit do širšího celku celonárodních reforem systému sociální péče v **Moldavsku**. Další projekt v Moldavsku je zaměřen na zvýšení kvality a dostupnosti zdravotně sociálních služeb domácí péče. Do vícestranného projektu na podporu legální pracovní migrace mezi Moldavskem a EU se Česko zapojilo dodávkou technického vybavení pro moldavskou Národní agenturu pro zaměstnanost.

V **Mongolsku** se Česká republika zaměřila na pomoc v odlehlých západních regionech země, kde buduje ve vybraných oblastech provizorní nemocnice a kam

dodává mobilní ošetrovny a sanitní vozy s cílem zlepšit přístup obyvatel ke kvalitní zdravotní péči.

V **Kosovu** se od roku 2011 česká pomoc podílí na podpoře integrace nevidomých a sluchově postižených do společnosti, a to především prostřednictvím podpory výuky znakového jazyka a zvyšování povědomí postižených o svých občanských právech. Nově se také soustřeďuje na začlenění dětí ze znevýhodněných skupin obyvatelstva do vzdělávacího systému.

Podpora postiženým dětem je poskytována v **kambodžské** provincii Takeo, kde je realizován projekt zaměřený na sociální inkluzi zejména zdravotně postižených dětí do vzdělávacího systému. Ve **Vietnamu** reaguje česká pomoc na problém nízké vzdělanosti a nedostatku kvalifikovaných pracovních sil projektem na zvyšování kvality sítě odborného (zejména učňovského) vzdělávání.

V **zambijském** okrese Mongu, který je vystaven vysokému výskytu HIV/AIDS, je v rámci rozvojové spolupráce podporován projekt usilující o snížení sociální zranitelnosti tamních sirotků a dalších ohrožených dětí a jejich rodin formou podpory přístupu dětí ke vzdělávání, podporou drobného podnikání či poskytováním psychosociální podpory pěstounským rodičům.

Mongolsko: Dětské hřiště v rámci malého lokálního projektu

Zdravotnictví

Podpora dostupnosti a zvyšování kvality zdravotní péče v rozvojových zemích je významným sektorem české rozvojové spolupráce, čímž se Česká republika podílí na plnění Rozvojových cílů tisíciletí č. 4 – 6 (omezování úmrtnosti a zlepšování zdraví dětí a matek, čelení epidemiím a masově rozšířeným nemocem). Pomoc v roce 2011 byla zaměřena zejména na prevenci a včasné odhalení nádorových onemocnění, zvýšení dostupnosti specializovaných služeb zdravotní péče, zvláště pak služeb zaměřených na péči o matku a dítě i sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Některé z projektů v této oblasti významnou měrou působí ve prospěch rovnosti žen a mužů ve společnosti, čímž naplňují jednu z průřezových priorit české rozvojové spolupráce.

Významné projekty byly realizovány v **Srbsku**, kde Česká republika přispěla ke zvyšování kvality a dostupnosti zdravotní péče v malých městech a na venkově. V roce 2011 byl úspěšně ukončen projekt zaměřený na podporu zdravotnického centra v Arandjelovaci, kam bylo dodáno zdravotnické radiologické vybavení. Tato lokalita představuje spádovou oblast pro přibližně 100 tisíc obyvatel v centrální části Srbska. V regionu Šumadija Česká republika nadále pokračuje v realizaci projektu zaměřeného na podporu prevence rakoviny u žen.

V oblasti prevence rakoviny je Česká republika aktivní rovněž v **Gruzii**, kde je realizován projekt zaměřený na včasné odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli, které jsou kromě Tbilisi nejvíce zatížené pobytem vnitřně vysídlených uprchlíků v důsledku regionálních ozbrojených konfliktů. V roce 2011 byl zároveň v regionu Shida Kartli završen projekt podpory pečovatelských služeb centra domácí péče.

Důležitý projekt podpory zdravotní péče je od roku 2011 realizován v **Etiopii**. Cílem tohoto projektu je zpřístupnit zdravotní péči obyvatelům oblasti Alaba prostřednictvím podpory místní nemocnice, která byla vybudována místní komunitou svépomocí. Projekt podporuje nemocnici zabezpečením zdravotního vybavení, vybudováním ubytovacího zařízení a podpořením kapacit místních zaměstnanců prostřednictvím série školení pod vedením etiopských a českých odborníků.

V **Kambodži** je Českou republikou podporován projekt usilující o zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnické péče o matku a dítě pro vesnické obyvatelstvo v provincii Takeo. V rámci projektu probíhá zlepšování technických podmínek a vybavení, zvyšování odborné kompetence personálu a u vybraných zařízení též komplexní reorganizace poskytování služeb. V distriktu Dan Keo v provincii Takeo byl v roce 2011 ukončen projekt zaměřený na zlepšení kvality a dostupnosti zdravotní a nutriční

Kambodža: Školení porodních asistentek

péče pro pediatrické klienty.

Ve **Vietnamu** byly v roce 2011 realizovány dodávky zdravotní techniky pro Nemocnici česko-vietnamského přátelství v Haiphongu a pro ortopedické rehabilitační středisko v Bac Thai.

K projektům realizovaným v roce 2011 dále patří vzdělávání porodních asistentek v Západní provincii v **Zambii**. Kromě podpory výuky studentů jednoletého porodnického oboru Česká republika zařídila stavbu a vybavení studentské ubytovny a dodala zdravotnické vybavení pro porodní oddělení Všeobecné nemocnice Lewanika.

Humanitární pomoc (okamžitá pomoc, obnova po katastrofách a prevence katastrof)

Cílem humanitární pomoci je zamezit ztrátám na životech a zmírnit lidské utrpení způsobené přírodní či lidmi způsobenou katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. Dále jde též o pomoc zemím a regionům zasaženým dlouhodobou, komplexní humanitární krizí. V souvislosti s klimatickou změnou roste význam prevence katastrof, jež je rovněž součástí humanitární pomoci. Poskytování humanitární pomoci se řídí mezinárodně uznávanými zásadami dobrého dárcovství, především základními principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti. Na humanitární pomoc, poskytovanou Českou republikou do zahraničí, bylo v roce 2011 poskytnuto 73 mil. Kč.

Nejzávažnější humanitární krizí roku 2011 byl **hladomor v Somálsku** a důsledky sucha i přílivu somálských uprchlíků v dalších zemích Afrického

Haiti: Přístřešky zajištěné humanitárními agencemi OSN

rohu – **Etiopii, Džibuti a Keni**. Na okamžitou pomoc zde Česká republika vyčlenila 5 mil. Kč. Následně byly na humanitární projekt v etiopském regionu Somali věnovány další 2 mil. Kč.

Závažné humanitární dopady mělo také tzv. **arabské jaro**, zejména konflikt v Libyi, spojený s exodem statisíců zahraničních pracovníků i Libyjců ze země, a dále nepokoje v Jemenu či Sýrii. Česká republika vyčlenila z humanitárního rozpočtu 2,5 mil. Kč na pomoc uprchlíkům z Libye, dalších 2,5 mil. Kč na pomoc obyvatelstvu Jemenu. Ministerstvo vnitra realizovalo z prostředků na rozvojovou spolupráci celkem tři mimořádné operace v rámci programu MEDEVAC v Libyi, spojené s dodávkou zdravotnické techniky.

Dalších 16,5 mil. Kč z humanitárního rozpočtu bylo věnováno na pomoc zemím stíženým rozsáhlou **přírodní katastrofou: Japonsku a Turecku** po zemětřesení, **Pákistánu, Filipínám, Kambodži a Thajsku** po záplavách.

Podobně jako v předchozích letech se také v roce 2011 uskutečnilo výběrové řízení na humanitární projekty ve prospěch **zemí s komplexní krizí** (Barma, Etiopie, Konžská demokratická republika, Srí Lanka) a **zemí obnovujících se po katastrofě** (Haiti, Pákistán). Na 14 vybraných projektů nestátních neziskových

organizací bylo vynaloženo celkem 27,7 mil. Kč.

Z humanitárního rozpočtu byly Ministerstvem zahraničních věcí rovněž poskytnuty příspěvky na projekty realizované humanitárními agencemi OSN (celkem 10,5 mil. Kč): UNHCR – pokračující pomoc afghánským uprchlíkům v Íránu, UNICEF – pomoc podvyživeným obyvatelům Jemenu, UNRWA – komplexní pomoc palestinskému obyvatelstvu i uprchlíkům, WFP – omezování podvýživy v Burkině Faso a Pobřeží slonoviny. Dále byl schválen příspěvek na projekty rychlého dopadu v Afghánistánu, na pokračující pomoc v Zimbabwe a Malajsii (barmští uprchlíci) i na podporu obětem konfliktu na pomezí Súdánu a Jižního Súdánu.

Z hlediska členění OECD/DAC byla česká humanitární pomoc, započitatelná jako oficiální rozvojová pomoc, rozdělena následovně: okamžitá pomoc (40 mil. Kč), obnova po katastrofách (25,9 mil. Kč) a prevence katastrof (4,2 mil. Kč).

Doprava a skladování

Rozvojové aktivity České republiky v sektoru dopravy byly v roce 2011 ukončovány. V **Bosně a Hercegovině** byla završena spolupráce s Dopravním podnikem Sarajevo, jemuž byly dodány náhradní

díly na tramvaje české výroby, dodané do Sarajeva v sedmdesátých letech 20. století. V rámci jiného dopravního projektu byly **srbským** železnicím předány zbylé čtyři železniční přejezdy (z celkového počtu deseti), které byly vybaveny zabezpečovacím zařízením dle evropských standardů.

Průmysl, stavebnictví a těžba

Překážkou rozvoje v řadě zemí jsou nedostatečné kapacity při využívání vlastních přírodních zdrojů. Kromě chudoby pak rozvojové země rovněž čelí problémům se zaměstnaností, jsou nuceny postupovat využití těchto zdrojů zahraničním subjektům a následně jsou znevýhodněny i v mezinárodním obchodě. Důvodem bývají nejčastěji neefektivní výrobní postupy, zastaralé vybavení a nedostatek kvalifikovaných odborníků i zkušeností. Česká republika se již řadu let věnuje technické podpoře a budování či posilování odborných kapacit v průmyslových odvětvích, a to zejména prostřednictvím transferu technologií a přenosu know-how.

Díky zájmu o české znalosti a zkušenosti pokračovaly v roce 2011 například aktivity spojené s efektivním využíváním surovinové základny a rozvojem sklářského průmyslu ve středním **Vietnamu**. V **Mongolsku** byl postaven závod na zpracování masa a kůže. Dále Česko pomáhalo s výzkumem průmyslového využití minerálních zdrojů na **Jamajce** a s vyhodnocením potenciálu stavebních surovin pro rozvoj místní infrastruktury v **Mali**.

Obecná ochrana životního prostředí

Sektor obecné ochrany životního prostředí zahrnuje širokou škálu aktivit, jež jsou obtížně zařaditelné do ostatních specifických sektorů. Především jde o vzdělávací a výzkumné aktivity, podporu tvorby relevantních politik či ochranu biosféry a biodiverzity.

Do ochrany životního prostředí patří také prevence povodní. V této oblasti má Česká republika mnohaleté zkušenosti jak v domácích podmínkách, tak v rámci implementace rozvojových projektů. Proto bylo rozhodnuto této komparativní výhody využít a již od roku 2010 je v **Moldavsku** realizován projekt varovného povodňového systému na řece Prut. V roce 2011 byl zahájen zkušební provoz a do běžného provozu má být zařízení uvedeno v roce 2012.

Podobně zaměřený projekt byl zahájen také v **Gruzii**. Za účasti Českého hydrometeorologického ústavu přispěla Česká republika k rozšíření a modernizaci stávajícího meteorologického a hydrologického

systému, aby bylo možné lépe předvídat a reagovat na extrémní výkyvy počasí. V **Srbsku** v rámci tohoto sektoru pokračovala realizace projektu zaměřeného na odpadové hospodářství ve městě Valjevo.

Obchod a další služby

V sektoru obchodu a dalších služeb byl v **Mongolsku** zahájen projekt předávání zkušeností a know-how v oblasti zlepšení standardů přesné frekvence a času a vytvoření základních národních standardů pro měření délky ve spolupráci s českým Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

Na jihozápadě **Srbska**, konkrétně v regionu Sandžak, reagovala česká rozvojová intervence na problematiku zemědělské produkce projektem zaměřeným na posílení konkurenceschopnosti lokálních producentů sýra a jejich schopnosti dostát hygienickým a tržním požadavkům. Prostřednictvím aktuálně vyhlášené zakázky budou dodány chladicí tanky na mléko, čímž se zvýší kvalita mléka prodávaného místními zemědělci dalším odběratelům.

Moldavsko: Náprava ekologických zátěží způsobených pesticidy

Specifický prvek rozvojové spolupráce v tomto sektoru představuje program „**Pomoc na podporu obchodu**“ (*Aid for Trade*), zaměřený na rozvoj domácího trhu a místních produkčních kapacit, jakož i budování obchodní infrastruktury. Dochází tak k podpoře podnikatelského prostředí a rozvoji tržních institucí formou sdílení know-how.

Dvoustranná rozvojová spolupráce dle modalit pomoci

Modalita české rozvojové spolupráce zahrnují především rozvojové projekty v partnerských zemích, projekty transformační spolupráce a projekty Provinčního rekonstrukčního týmu v Afghánistánu, dále také stipendia pro studenty z rozvojových zemí, humanitární pomoc, asistenci uprchlíkům na českém území apod.

Rozvojové projekty

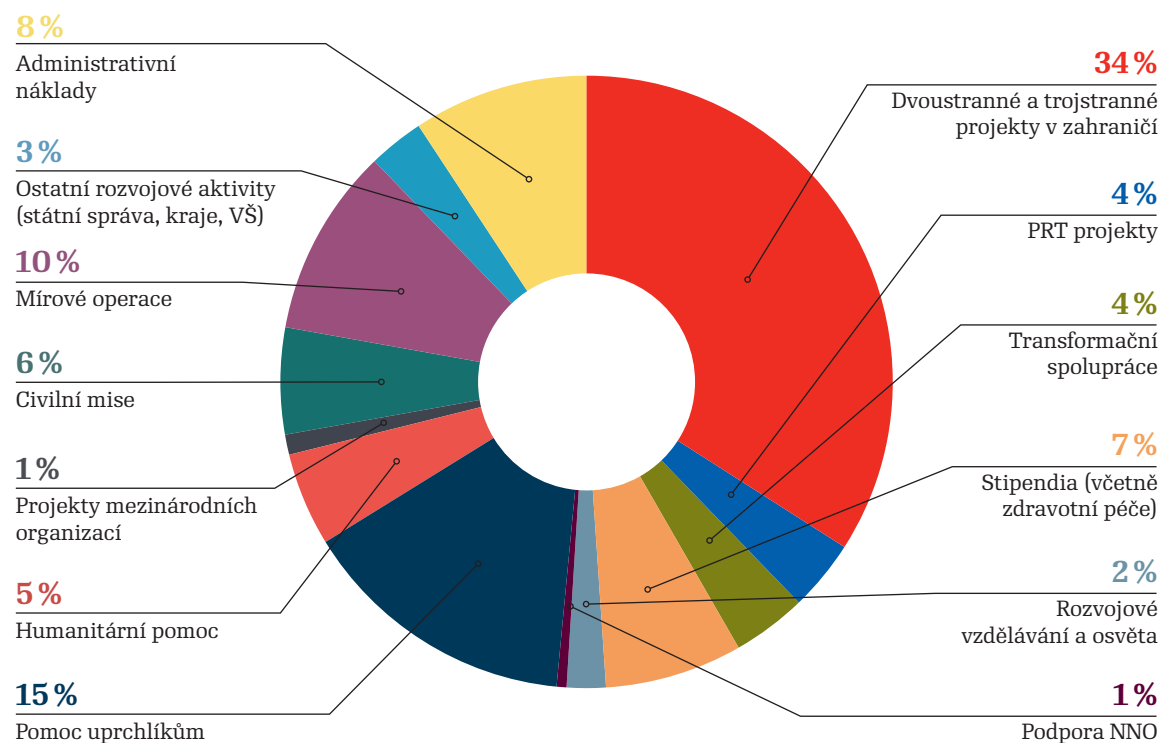
Nejčastější modalitu české dvoustranné rozvojové spolupráce představovaly v roce 2011 **rozvojové projekty**, mající často charakter tzv. technické pomoci (poradenství, předávání know-how, organizace seminářů apod.). Tato forma plně koresponduje s principem partnerství a zároveň umožňuje využití dlouhodobých zkušeností českých odborníků ve vybraných sektorech. V případech podložených zájmem partnerské země byly realizovány projekty investičního charakteru. Projekty byly Českou rozvojovou agenturou zadávány formou veřejných zakázek i udělováním dotací.

Zvláštní skupinu rozvojových projektů tvořily i v roce 2011 tzv. malé lokální projekty, realizované při zastupitelských úřadech v zahraničí, které umožňují přesně cílené rozvojové aktivity ve finančně malém objemu. Cílem těchto projektů bylo na základě znalosti zastupitelského úřadu o daném teritoriu přispět zejména místním subjektům - vzdělávacím, zdravotnickým či sociálním organizacím, obecně prospěšným nestátním neziskovým organizacím či místním komunitám - na rozvojové aktivity ve skrovném rozsahu, které by měly být komplementární k národním rozvojovým plánům.

K rozvojovým projektům náleží i specifický projekt technické spolupráce v oblasti řízení veřejných financí a program *Aid for Trade*, orientovaný na posilování zapojení partnerských zemí do mezinárodního obchodu ku prospěchu rozvoje jejich ekonomik.

Kromě rozvojových projektů v partnerských zemích byly v rámci rozvojových aktivit realizovány též projekty nevládních organizací, realizované v Česku. Ty jsou zaměřeny na rozvojové vzdělávání a osvětu

Výdaje na dvoustrannou rozvojovou spolupráci České republiky v roce 2011 dle modalit pomoci

Afghánistán: Vodovod v obci Chinarey, Lógar

české veřejnosti, kapacity nestátních neziskových organizací činných v rozvojové a humanitární pomoci, kapacity jejich zastřešujících platform apod.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2011 bylo na projekty v rozvojových zemích čerpáno celkem 486 mil. Kč (šlo o 150 velkých rozvojových projektů a 98 malých lokálních projektů). V České republice a v zemích EU bylo realizováno 52 osvětových, vzdělávacích či kapacitních projektů v objemu 31,14 mil. Kč.

Na realizaci projektů se podílely subjekty z České republiky i z partnerských zemí. Nejvíce čerpaných prostředků směřovalo na projekty realizované podnikatelskými subjekty (37 %). Podíl nestátních neziskových organizací na čerpání činil 34 % a podíl státních orgánů, příspěvkových organizací a subjektů územní samosprávy činil 5 %. Na rozvojové aktivity univerzit bylo vynaloženo 8 % z celkového objemu prostředků na realizované projekty. Místní subjekty v partnerských rozvojových zemích realizovaly 14 % objemu prostředků. Několik projektů bylo uskutečněno také prostřednictvím mezinárodních organizací systému OSN, šlo o konkrétní projekty s využitím expertizy českých subjektů (2 % prostředků).

Sektorové zaměření projektové části rozvojové pomoci v roce 2011 odpovídalo tradičním českým prioritám: největší část byla realizována v oblasti zásobování vodou a sanitace (téměř čtvrtina prostředků na projekty), kde Česká republika disponuje žádanou expertizou. Významný objem prostředků byl využit na financování projektů v sektorech zemědělství a energetiky (dohromady více než čtvrtina prostředků na projekty) a více než pětina prostředků byla poskytnuta na projekty v sociálních sektorech (zdravotnictví, vzdělávání, sociální infrastruktury a služeb).

Formou projektů byly realizovány také aktivity v rámci programu transformační spolupráce a aktivity provinčního rekonstrukčního týmu v Afghánistánu.

Kromě výše uvedených aktivit byly v rozvojových zemích realizovány projekty z prostředků vyčleněných z jiných veřejných rozpočtů, zejména z rozpočtů vysokých škol a krajů.

Stipendia

Další významnou součástí dvoustranné rozvojové spolupráce jsou stipendia, která jsou každoročně poskytována více než 500 studentům z rozvojových zemí ke studiu na veřejných vysokých školách u nás, přičemž nově je každoročně udělováno 130 stipendií. Tradice poskytování stipendií sahá do padesátých let minulého století a od této doby absolvovalo studium v Československu/ ČR cca 22 tisíc vládních stipendistů. Výuka probíhá v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech.

Setkání vládních stipendistů s ministrem Karlem Schwarzenbergem

V průběhu roku 2011 studovalo na veřejných vysokých školách 532 vládních stipendistů ze 68 zemí. V daném roce ukončilo studium celkem 156 studentů (z toho 46 absolvovalo, 32 ukončilo studium jiným způsobem a 79 studentům byla v návaznosti na překročení standardní délky studia ukončena výplata stipendia – ti zpravidla pokračují ve studiu na vlastní náklady). Pro akademický rok 2011/2012 Česká republika nabídla celkem 130 nových stipendijních míst (z nichž 60 bylo určeno pro studium navazujících magisterských či doktorských studijních programů v anglickém jazyce), a to 46 rozvojovým a dalším potřebným zemím a dále organizaci UNESCO. Celkem bylo v r. 2011 na stipendia pro studenty z rozvojových a potřebných zemí (včetně zdravotní péče) čerpáno 93,4 mil. Kč (z toho 92,4 mil. Kč započitatelných do ODA).

V roce 2011 byla zahájena příprava nové strategie pro poskytování vládních stipendií studentům z rozvojových a dalších potřebných zemí na období 2013-2018. Tato strategie usiluje o odstranění stávajících nedostatků systému, jakož i o zjednodušení a vyšší transparentnost procesu udělování stipendií. Postup výběru uchazečů bude zmodernizován a elektronizován.

Civilní mise a mírové operace

Poslání civilních misí a mírových operací obecně spočívá v předcházení vzniku a rozšiřování konfliktů, ve stabilizaci situace po vypuknutí konfliktů, ve vytváření podmínek k nastolení mírového řešení, v asistenci při provádění mírových dohod, v pomoci státům či regionům během období přechodu ke stabilní veřejné správě a podpoře při rozvoji ekonomiky. V současnosti se vojenské a nevojenské hrozby stále více prolínají, proto je velmi důležitá koordinace armádních, policejních a civilních subjektů, které se na misích podílejí. Mírové mise jsou koncipovány jako civilně vojenské. Kromě tradičních armádních úkolů se zaměřují na podporu právního státu, budování veřejné správy, civilní obranu a výcvik místních policejních složek.

K vysílání civilních expertů do misí Evropské unie a dalších mezinárodních organizací se Česká republika zavázala v rámci tzv. *Civilian Headline Goal* (Civilní rámcový cíl). Základem je působení českých odborníků (například policistů a soudců) v civilních misích EU, kam Česká republika v průběhu roku 2011 poslala celkem 68 expertů. Jedná se především o mise EULEX Kosovo, EUMM Gruzie, EUBAM Moldavsko, EUPOL Afghánistán, EUJUST LEX Irák, EUPOL COPPS na Palestinských autonomních územích.

Česká republika dále financovala aktivity 11 civilistů v Provinčním rekonstrukčním týmu v afghánském Lógaru a působení 1 experta v kanceláři Vysokého civilního představitele v Kábulu a 1 v KFOR Kosovo. V rámci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) bylo v roce 2011 sekondováno 5 civilistů v polních operacích a 2 experti v Sekretariátu OBSE ve Vídni. Do volebních pozorovatelských misí OBSE v různých zemích byl vyslán 1 dlouhodobý a 27 krátkodobých pozorovatelů. Rovněž došlo k vyslání 39 krátkodobých pozorovatelů do volebních misí EU. V civilní misi OSN UNMIL v Libérii bylo zastoupeno 5 českých expertů a 1 expert byl vyslán do UN Teamu v Ženevě.

Česká republika se opět zapojila do mise Severoatlantické aliance Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil v Afghánistánu (*International Security Assistance Force, ISAF*), k jejímž úkolům dlouhodobě patří zejména podpora afghánské vlády při obnově země, zajišťování bezpečnosti,

pomoc při výcviku afghánských bezpečnostních sil, poskytování podpory mezinárodním vládním i nevládním organizacím při humanitárních operacích, vytváření podmínek pro návrat uprchlíků a podpora afghánských národních bezpečnostních sil v boji proti obchodu s drogami.

Podpora nevládních organizací

V roce 2011 poskytovala dotace nestátním neziskovým organizacím (NNO) a dalším oprávněným subjektům nově Česká rozvojová agentura, a sice na základě již účinného zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí.

Dotační podpora nevládních organizací činných v rozvojové spolupráci byla zaměřena na rozvoj kapacit těchto organizací a jejich platform. Konkrétně v roce 2011 bylo částkou 4,45 mil. Kč podpořeno 9 projektů ve prospěch kapacit a partnerství nevládních organizací; třem platformám bylo rozděleno 1,99 mil. Kč. Dva kraje získaly dále v rámci dotačního titulu Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích celkem 1,3 mil. Kč.

Kromě aktivit v rámci těchto specializovaných dotačních titulů realizovaly nevládní organizace řadu bilaterálních projektů české pomoci v rozvojových zemích.

Dalším z významných druhů dotací, které jsou přínosné jak z hlediska budování rozvojového partnerství nevládních organizací, tak z hlediska efektivního vynaložení prostředků a čerpání prostředků z jiných zdrojů, je podpora trojstranných projektů. Jejich smyslem je spolupráce mezi subjekty z České republiky, další vyspělé země nebo Evropské unie a z rozvojové země. Jde o projekty primárně zaměřené na plnění Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs), zejména na boj s globální chudobou, podporu vzdělávání a transferu know-how. Tyto projekty jsou realizované i v zemích, které nejsou prioritními pro českou rozvojovou spolupráci, ale v nichž nevládní organizace realizují smysluplné záměry korespondující s MDGs. V roce 2011 bylo podpořeno 44 trilaterálních projektů částkou v celkové hodnotě 25,8 mil. Kč.

Informovanost o rozvojové spolupráci a globální rozvojové vzdělávání

Veřejná a politická podpora je klíčovým předpokladem pro efektivní realizaci rozvojové spolupráce, a informování veřejnosti proto hraje významnou roli. Snaha rozšířit informace o výsledcích a prospěšnosti rozvojové spolupráce mezi občany je dále vedena i cílem pomoci povzbudit vlastní aktivity společnosti v dlouhodobém horizontu.

Letní škola rozvojové spolupráce pro vysokoškoláky, Olomouc

Důležité postavení má globální rozvojové vzdělávání. Jeho cílem je pochopení rozdílů a podobností mezi životy lidí v rozvojových a rozvinutých zemích a ve svém výsledku usnadňuje porozumění ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním a kulturním procesům, které je ovlivňují. Rozvíjí dovednosti a podporuje utváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopní a ochotní aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů.

Globální rozvojové vzdělávání je z pohledu MZV velmi významnou oblastí, kterou dlouhodobě aktivně podporujeme. Na rozdíl od většiny členských zemí OECD zůstává informovanost české veřejnosti o globálních problémech a způsobech jejich řešení dosud malá. Přes nepopiratelnou solidaritu, kterou lidé v České republice prokazují při humanitárních krizích, stále chybí širší povědomí o tom, co znamená extrémní chudoba, rovněž o existenci a významu dlouhodobé rozvojové spolupráce i o širším kontextu globálních otázek.

Na základě zkušeností jiných vyspělých dárcovských zemí a doporučení mezinárodním týmem zpracované studie v tzv. *peer review* globálního vzdělávání v Česku byla v roce 2011 dokončena **Národní strategie**

globálního rozvojového vzdělávání. Koncepční část strategie vymezila jeho cíle, témata a principy, kdežto strategická část formulovala strategická opatření na nejbližší pětileté období. Strategie, zpracovaná v procesu inkluzivních konzultací různých organizací včetně nevládních, představuje hlavní koncepční rámec pro aktéry globálního rozvojového vzdělávání.

V rámci dotačních titulů Česká rozvojová agentura v roce 2011 vyčlenila na oblast rozvojového vzdělávání a osvěty 12 mil. Kč. To umožnilo realizaci 16 projektů, na něž bylo celkem vyčerpáno 13,92 mil. Kč. Počet i dopad vzdělávacích aktivit, zaměřených na rozvojovou a globální problematiku, nevládních organizací, vysokých škol, ale i jednotlivých učitelů na všech typech škol, díky této podpoře v posledních letech znatelně narůstá.

Ministerstvo zahraničních věcí jako koordinátor zahraniční rozvojové spolupráce vyvíjí také vlastní informační činnosti, spočívající ve vydávání tiskovin a publikací, provozování internetových stránek, spolupráci s novináři, pořádání seminářů či výstav apod. Nad rámec těchto aktivit ČRA ve spolupráci s MZV finančně podporuje aktivity nevládního a akademického sektoru.

5 | Mnohostranná zahraniční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2011

Vzhledem ke komplexnosti rozvojových problémů současného světa nelze dosáhnout jejich úspěšného řešení pouze poskytováním dvoustranné pomoci. Pro zásadní a udržitelné zlepšení kvality života lidí v rozvojových zemích je nutné koordinované globální úsilí, zahrnující rozsáhlý okruh politik – kromě rozvojové spolupráce také mezinárodní obchod, ochranu životního prostředí včetně opatření v souvislosti se změnou klimatu, daňovou problematiku, boj proti korupci, otázky bezpečnosti, migrace apod.

UNV: Česká dobrovolnice zapojená do aktivit UNDP v Afghánistánu

Česká republika v tomto směru spolupracuje s řadou mezinárodních organizací, které usilují o celosvětové snížení chudoby. Zapojuje se zejména do rozvojových aktivit Organizace spojených národů, Evropské unie, mezinárodních finančních institucí a dalších mezivládních organizací.

Způsoby zapojení České republiky do činnosti mezinárodních organizací jsou různorodé: v mnoha případech jde o přímé zapojení českých expertů do rozvojových projektů realizovaných danou organizací, nezhledka jsou podpořeny přesně vymezené aktivity organizace v konkrétní rozvojové zemi.

Základní formou participace je ovšem poskytnutí finančního příspěvku do rozpočtu dané organizace. Kromě povinných odvodů, které vyplývají přímo z členství v těchto organizacích, poskytuje Česko každoročně vybraným organizacím finanční podporu také na dobrovolné bázi, přičemž se snaží o to, aby byly zároveň v rostoucí míře využívány kapacity českých expertů. Česká republika se účastní práce těchto organizací také v řídicích, výkonných či jiných orgánech, kde se podílí na stanovení strategií a rámcových plánů činnosti.

Výdaje na mnohostrannou rozvojovou spolupráci České republiky v roce 2011

	Objem vynaložených prostředků (mil. Kč)	Objem vynaložených prostředků (mil. USD)	Podíl na objemu mnohostranné rozvojové spolupráce
Programy, fondy a agencie v rámci OSN	147,84	8,37	4,78 %
Evropská unie	2 556,61	144,67	82,64 %
Skupina Světové banky	276,54	15,65	8,94 %
Regionální rozvojové banky	99,19	5,61	3,21 %
Ostatní organizace	13,34	7,55	0,43 %
CELKEM	3 093,52	175,05	100,00 %

Zapojení do rozvojových aktivit v rámci Organizace spojených národů

V české rozvojové spolupráci v rámci systému OSN nastaly v posledních letech zásadní změny. Ve spolupráci s OSN ji Česká republika modernizovala a postupně ji uvádí do souladu s kritérii vyspělých zemí. Výrazným předělem se stal rok 2004, kdy Česko přestalo být příjemcem pomoci a nadále již vystupuje výhradně jako dárce. Přínosný je i fakt, že projekty rozvojové spolupráce, realizované v rámci systému OSN, podléhají přísnému auditu a často též nezávislé evaluaci.

Tato spolupráce byla v roce 2011 - stejně jako v minulých letech - podpořena jednak cestou povinných příspěvků, které vyplývají přímo z členství v příslušných specializovaných organizacích (UNIDO, FAO, WHO, ILO), dále také cestou peněžních darů fondům a programům OSN (UNDP, UNV, UNFPA ad.).

Výše povinných příspěvků se odvíjí od příspěvkové škály OSN, platné pro dané dvouleté období. Účelově vázané příspěvky umožňují financovat aktivity mezinárodního společenství v těch oblastech, které nejsou financovány, nebo jsou financovány jen zcela omezeně z povinných příspěvků členských států. Tento princip je rozšířen zejména v systému

OSN, v němž kromě organizací se specializovaným zaměřením existují i desítky programů a fondů financovaných pouze na základě dobrovolnosti členských států.

V roce 2011 bylo na platby do OSN, které lze podle metodiky OECD započítat jako oficiální rozvojovou pomoc, vynaloženo ze státního rozpočtu 147,84 mil. Kč.

UNDP: Studijní návštěva z Uzbekistánu v rámci České glo- svěřeneckého fondu

Sídlo OSN v New Yorku

Rozvojový program OSN (UNDP)

Rozvojový program OSN (United Nations Development Programme - UNDP), založený v roce 1966 na základě rezoluce Valného shromáždění OSN č. 2029, je hlavním orgánem OSN pro koordinaci rozvojové činnosti. Má globální dosah a ročně spravuje finanční zdroje v hodnotě 5,2 miliardy USD, což z něho činí největšího poskytovatele grantové pomoci v rámci systému OSN. UNDP se prostřednictvím svých rozvojových aktivit zaměřuje na problematiku odstraňování chudoby, podpory demokratického vládnutí, vztahu životního prostředí a udržitelného rozvoje, důsledků klimatické změny pro rozvoj a zmírňování následků hospodářské a finanční krize v oblasti rozvoje. UNDP plní klíčovou roli v procesu posilování koherence rozvojového systému OSN, zejména v tzv. pilotních zemích.

UNDP je jedním z hlavních programů, do něhož Česká republika od roku 2000 směřuje své příspěvky

UNV: Česká dobrovolnice s dívkami z Dárfúru, Súdán

na multilaterální rozvojovou pomoc. V roce 2011 byly UNDP poskytnuty dva peněžní dary v celkové výši 7,05 mil. Kč na implementaci projektů koordinovaných Regionálním centrem UNDP v Bratislavě, konkrétně na rozvojové aktivity UNDP, realizované českými subjekty v regionu východní Evropy, západního Balkánu a zemi Společenství nezávislých států prostřednictvím Českého svěřeneckého fondu. Další prostředky pro UNDP ve výši 1,5 mil. Kč byly poskytnuty na řešení problematiky dioxinů ve Vietnamu prostřednictvím UNDP Hanoj. Do hlavního fondu UNDP bylo v roce 2011 poskytnuto 0,85 mil. Kč.

V roce 2011 Česká republika předsedala jednání Výkonné rady Programu OSN pro rozvoj (UNDP), Populačního fondu OSN a Úřadu OSN pro servisní zabezpečení projektů. Zároveň úspěšně kandidovala na funkci místopředsedy této rady na rok 2012.

Program OSN pro dobrovolníky (UNV)

Čeští dobrovolníci se od roku 1995 aktivně zapojují do rozvojových programů a mírových misí OSN.

Celkem již působilo v rozvojových zemích a krizových oblastech světa více než 200 českých dobrovolníků.

Podporu dobrovolnickým aktivitám v systému OSN projevila Česká republika v roce 2011 účastí 12 českých dobrovolníků, z toho 7 žen, v programech UNV. Čeští dobrovolníci působili na dlouhodobých misích na Ukrajině, v Kosovu, Vietnamu, Mongolsku, Jemenu, Konžské demokratické republice a Maroku.

V roce 2011 byl poskytnut UNV peněžní dar ve výši 2,55 mil. Kč na vysílání českých dobrovolníků na rozvojové projekty.

Fond OSN pro populaci a rozvoj (UNFPA)

Fond OSN pro populaci a rozvoj (UNFPA) jako výkonná agentie Hospodářské a sociální rady OSN monitoruje, přezkoumává a vyhodnocuje implementaci Akčního programu mezinárodní konference o populaci a rozvoji na národní, regionální i mezinárodní úrovni. Ve svých rozvojových programech se UNFPA soustřeďuje na problematiku reprodukčního zdraví, tj.

zejména na posilování zdraví matek, globální přístup k zdravotnické osvětě, snižování dětské úmrtnosti a prevenci HIV/AIDS.

V roce 2011 Česká republika předsedala jednání Výkonné rady UNFPA. Zároveň úspěšně kandidovala na funkci místopředsedy této rady na rok 2012.

V roce 2011 byl Regionálnímu centru UNFPA v Istanbulu poskytnut peněžní dar ve výši 3 mil. Kč na projekty ve východní Evropě a na Balkánu, realizované českými subjekty v oblastech, v nichž může Česká republika poskytnout odbornost i historické zkušenosti (mj. demografie, zdraví matek, transformační spolupráce).

Program OSN pro životní prostředí (UNEP)

Činnost UNEP je zaměřena na podporu mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí, sledování stavu životního prostředí ve světě, předkládání návrhů na řešení nejdůležitějších environmentálních problémů, jakož i na podporu výzkumu a šíření informací o této problematice. UNEP odpovídá za environmentální stránku udržitelného rozvoje a propojení s jeho stránkou ekonomickou a sociální.

V roce 2011 se v Nairobi konalo 26. zasedání Řídící rady UNEP, již je Česká republika členem nepřetržitě od roku 2002. Česká delegace se zapojila aktivně zejména do jednání o zelené ekonomice a o dalším zefektivňování mezinárodní správy životního prostředí (také v kontextu přípravy Konference OSN o udržitelném rozvoji, tzv. Rio plus 20) a do projednávání rozhodnutí k chemickým látkám a odpadům. V loňském roce byl UNEP také poskytnut peněžní dar ve výši ve výši 1,5 mil. Kč.

Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO)

FAO stojí v čele mezinárodního úsilí při řešení problému hladu ve světě a je partnerem nejen pro rozvojové země samé, ale zároveň i pro země rozvinuté. V současné době prochází FAO závěrečnou částí reformy, založené na výstupech nezávislé evaluace z let 2007-2008. Kompletní reforma organizace, jejíž rozsah a hloubka je v systému OSN zatím bezprecedentní, by měla být dokončena v roce 2013.

V roce 2011 nadále působili v ústředí FAO v Římě tři čeští odborníci. Česká republika poskytla v roce 2011 povinný příspěvek do rozpočtu FAO ve výši 25,5 mil. Kč. Poskytla rovněž peněžní dar ve výši 1,4 mil. Kč na projekt zaměřený na rozvoj lesního hospodářství východoevropských a středoasijských zemí.

Světová zdravotnická organizace (WHO)

Hlavními směry činnosti Světové zdravotnické organizace (WHO) jsou mimo jiné odborná pomoc při vypracování národních zdravotnických strategií, sledování indikátorů zdravotního stavu populace a ukazatelů hodnotících zdravotnické systémy jednotlivých států, rozvoj a testování nových technologií, jakož i postupů pro kontrolu nemocí a řízení zdravotní péče.

V květnu 2011 se v Ženevě konalo 64. zasedání Světového zdravotnického shromáždění, jehož hlavními body byly plánovaná reforma a budoucnost financování WHO a rozpočet na období 2012-2013.

Česká republika poskytla v roce 2011 povinný příspěvek do rozpočtu WHO ve výši 28,68 mil. Kč.

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)

UNIDO je specializovanou agencí OSN se zaměřením na pomoc rozvojovým a transformujícím se zemím v oblastech budování exportních kapacit, průmyslu, environmentálních technologií, energetiky a zemědělství. UNIDO rovněž pomáhá těmto zemím při vytváření příznivého investičního klimatu a při jejich integraci do světové ekonomiky.

Česká republika byla v roce 2011 zvolena do Rady pro průmyslový rozvoj UNIDO na období 2011-2015. Peněžní dar poskytnutý UNIDO v roce 2009 byl využit na projekt v oblasti zemědělského podnikání, který umožnil zapojení českého odborníka do aktivit této organizace.

Česko v roce 2011 také uhradilo povinný příspěvek do rozpočtu UNIDO ve výši 7,42 mil. Kč. Peněžní dar z rozpočtových důvodů neposkytlo, ovšem prostředky zbylé z darů z let 2008 a 2009 byly využity na projekt v Srbsku, zaměřený na udržitelné zdroje energie.

Mezinárodní organizace práce (ILO)

V roce 2011 pokračovala spolupráce České republiky s Mezinárodní organizací práce zejména v oblasti prohloubení demokracie, dodržování lidských práv, jakož i podpory důstojné práce a sociální spravedlnosti prostřednictvím tvorby pracovních míst či ochrany práv pracujících. V roce 2011 byla dokončena realizace projektu v Mongolsku financovaného z české strany, jenž byl zaměřený na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Česká republika v roce 2011 uhradila povinný příspěvek do rozpočtu ILO ve výši 25,97 mil. Kč, ale peněžní dar neposkytla (zminěný projekt v Mongolsku byl financován z prostředků z minulých let).

Program OSN pro lidská sídla (UN-HABITAT)

UN-HABITAT je program OSN zaměřený na problematiku lidských sídel a s ní související otázky udržitelného rozvoje a plnění Rozvojových cílů tisíciletí. Česká republika byla v roce 2008 zvolena do Řídící rady UN-HABITAT na období 2009–2012. Peněžní dar v roce 2011 z rozpočtových důvodů neposkytla.

Úřad OSN pro servisní zabezpečení projektů (UNOPS)

UNOPS je správce projektových prostředků na pomoc rozvojovým zemím. Na žádost členských států OSN poskytuje služby od celkové realizace projektů po správu lidských a finančních zdrojů či finanční řízení.

V loňském roce Česká republika předsedala jednání Výkonné rady UNOPS. Zároveň úspěšně kandidovala na funkci místopředsedy této rady na rok 2012. V roce 2011 byl UNOPS poskytnut peněžní dar ve výši 1,5 mil. Kč na realizaci projektu na podporu zemědělského podnikání v oblasti Sandžak v Srbsku.

Kancelář OSN pro humanitární záležitosti (UNOCHA)

Česká republika v roce 2011 pokračovala ve spolupráci s Kanceláří OSN pro humanitární záležitosti (UNOCHA), která má na starosti praktickou mobilizaci a koordinaci pomoci v zemích zasažených přírodní katastrofou, vojenským konfliktem či komplexní humanitární krizí. Vyhlašuje mezinárodní humanitární výzvy, zajišťuje koordinaci poskytování pomoci v jednotlivých sektorech, zasazuje se za ochranu humanitárního prostoru a dostupnost pomoci k potřebným, což bylo v roce 2011 zásadní například v Libyi.

V roce 2011 poskytlo Česko do rozpočtu UNOCHA peněžní dar ve výši 2 mil. Kč.

Světový potravinový program (WFP)

Úkolem WFP je pomáhat chudým obyvatelům rozvojových zemí v boji s hladem a chudobou. Prostřednictvím potravinové pomoci podporuje WFP

ekonomický a sociální rozvoj. V případě mimořádných událostí poskytuje program rychlou pomoc obětem přírodních i lidmi způsobených katastrof a válek. Osmdesát procent zdrojů potravinového programu je využíváno na pomoc při mimořádných událostech, včetně zajišťování logistiky (přeprava, skladování, komunikace).

Český stálý zástupce při WFP byl na podzim 2011 zvolen místopředsedou jeho výkonného výboru. Česká republika poskytla do rozpočtu WFP peněžní dar ve výši 1 mil. Kč na spolupráci s Brazílií při dodávce potravinové pomoci na Haiti. Dále poskytla prostřednictvím WFP humanitární pomoc Burkině Faso a Pobřeží slonoviny (v západní Africe) ve výši 3 mil. Kč.

WFP: Potravinová pomoc na Filipínách

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky jako jedna z nejvýznamnějších humanitárních organizací na světě pomohl od roku 1951 více než 50 milionům lidí začít nový život. V současnosti se ve 117 zemích

Haiti: Zemědělský projekt obnovy řízený agencemi OSN

stará přibližně o 33 miliony lidí. UNHCR se zaměřuje nejen na uprchlíky, ale také na osoby žádající o azyl, navrátilce do země původu, osoby bez státní příslušnosti i na tzv. vnitřně přesídlené osoby, jejichž celkový počet ve světě se odhaduje na 26 milionů.

V prosinci 2011 potvrdila česká delegace v Ženevě závazky České republiky ve vztahu k pomoci uprchlíkům v rámci ministerského zasedání. Na podzim 2011 Česká republika podpořila částkou 2,5 mil. Kč pokračování programu UNHCR pro afghánské uprchlíky v Íránu, který je zaměřen na budování přístřeší a generování základních zdrojů obživy pro zranitelné rodiny.

Dětský fond OSN (UNICEF)

Dětský fond OSN se zaměřuje na programovou pomoc strádajícím dětem v oblastech zdravotnictví, výživy, školství a účasti matek na rozvoji. Zároveň je UNICEF v rámci humanitárního koordinačního systému odpovědný za koordinaci pomoci v sektorech voda a sanitace, ochrana dětí a vzdělávání.

Prostřednictvím UNICEF poskytla Česká republika v roce 2011 pomoc ve výši 2,5 mil. Kč, určenou podvyživeným dětem v Jemenu.

Agentura OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům (UNRWA)

Agentura OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům je zejména v pásmu Gazy prakticky jedinou nezávisle fungující humanitární organizací. Kromě toho realizuje rozvojové i humanitární projekty na Západním břehu Jordánu a pomáhá zajišťovat základní životní podmínky také v palestinských uprchlických táborech v Libanonu, Jordánsku či Sýrii. Česká republika přispěla na humanitární aktivity UNRWA v roce 2011 částkou 2,5 mil. Kč.

Ústřední fond OSN pro reakci na katastrofy (CERF)

Ústřední fond OSN pro reakci na katastrofy, ustavený v roce 2005, uvolňuje finanční prostředky na pokrytí humanitárních potřeb v první fázi velkých katastrof (než se zdaří mobilizovat zdroje dárcovských států), na druhé straně pomáhá pokrývat výpadky ve financování dlouhodobých humanitárních programů. Česká republika do tohoto fondu každoročně přispívá, v roce 2011 poskytla 5 mil. Kč na pomoc v zemích Afrického rohu.

Etiopie: zdroj pitné vody

Zapojení ČR do rozvojových aktivit Evropské unie

Evropská unie (EU) je kolektivně největším světovým poskytovatelem rozvojové pomoci a významným zastáncem pozitivních principů jejího uskutečňování. Na formulaci a provádění této politiky se aktivně podílí i Česká republika. Podle Lisabonské smlouvy náleží rozvojová spolupráce do oblasti sdílených pravomocí, kdy se aktivity Unie a členských států vzájemně doplňují a posilují. Základním dokumentem EU pro oblast rozvojové spolupráce je Evropský konsensus o rozvoji z roku 2005, který stanovuje společný rámec pro opatření v oblasti rozvojové spolupráce na úrovni členských států i Unie a potvrzuje společné závazky spojené s plněním Rozvojových cílů tisíciletí, především snížení celosvětové chudoby o polovinu do roku 2015. Konsensus klade velký důraz na partnerství s rozvojovými zeměmi a jejich vlastní odpovědnost za proces rozvoje, ale také na větší efektivnost poskytované pomoci a na koherenci rozvojové politiky s dalšími veřejnými politikami (například obchodní, zemědělská, migrační), které na rozvojové země mají vliv.

V roce 2011 potvrdila EU svůj kolektivní závazek dosáhnout úrovně oficiální rozvojové pomoci ve výši 0,7 % hrubého národního důchodu do roku 2015.

Zároveň prohloubila své závazky v oblasti efektivnosti pomoci v souladu se závěry fóra na vysoké úrovni, které se konalo na konci roku 2011 v jihokorejském Pusanu.

Významným tématem minulého roku byla také revize rozvojové spolupráce EU s cílem, aby reagovala na měnící se potřeby rozvojových zemí, domácí očekávání i celkový globální kontext. Česká republika přivítala hlavní elementy inovovaného přístupu EU, zejména větší geografickou i sektorovou koncentraci evropské pomoci a posílený důraz na řádnou správu věcí veřejných (*good governance*) včetně striktnějšího uplatňování podmíněnosti pomoci v tomto směru. V té souvislosti Česko prosazuje, spolu s ostatními novějšími členy EU, aby byl v rozvojové spolupráci EU kladen větší důraz na využívání transformačních zkušeností, kterými naše státy disponují.

Česká republika v rámci EU dlouhodobě usiluje o úzkou vazbu naší zahraniční pomoci na rozvojovou politiku Unie, a zároveň o geografickou vyváženost i efektivnost evropské rozvojové spolupráce. Podílí se na formulaci rozvojové politiky Unie s důrazem na vlastní obsahové i teritoriální priority a účastní se programování i realizace finančních nástrojů vnější spolupráce EU.

Rozvojová spolupráce financovaná z rozpočtu EU a z EDF

Systém vnější spolupráce EU je tvořen sedmi nástroji financovanými z unijního rozpočtu a Evropským rozvojovým fondem (EDF), který stojí mimo všeobecný rozpočet Unie. Nejvýznamnějšími nástroji z hlediska objemu rozvojových programů EU jsou kromě fondu EDF, který financuje spolupráci EU s nejchudšími státy Afriky, Karibiku a Pacifiku, i ostatní tři geograficky zaměřené nástroje: Nástroj pro rozvojovou spolupráci, který se věnuje zejména rozvojovým zemím Asie a Latinské Ameriky; Nástroj předvstupní pomoci a Nástroj evropského sousedství a partnerství. Z hlediska priorit české zahraniční politiky je významný také tematicky zaměřený Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva. Česká republika se účastní programovacího procesu rozvojové pomoci EU pro jednotlivé partnerské země a regiony (schvalování

rámcových strategických dokumentů, víceletých orientačních programů a ročních akčních plánů).

V oblasti implementace rozvojové spolupráce EU se Česká republika dlouhodobě snaží o posílení účasti českých subjektů na realizaci projektů financovaných z nástrojů vnější činnosti Unie. Proto byla v loňském roce v součinnosti s podnikatelskými svazy dále posílena podpora pro české subjekty. Na Ministerstvu zahraničních věcí zahájil činnost tzv. *Task Force* k vnějším nástrojům EU.

Platby do rozpočtu Unie představují významnou součást české mnohostranné pomoci, s tendencí dalšího nárůstu v příštích letech. Česká republika si započítává příslušný podíl ze svého členského příspěvku do rozpočtu EU jako ODA. V roce 2011 činila tato částka 2,25 miliardy Kč. Zároveň poprvé přispěla i do Evropského rozvojového fondu, a to částkou 304 mil. Kč.

Zapojení do rozvojových aktivit v rámci OECD

Výbor pro rozvojovou pomoc (DAC)

Výbor pro rozvojovou pomoc OECD (*Development Assistance Committee - DAC*) sleduje širší globální souvislosti rozvoje, zajišťuje soudržnost pravidel a přináší celkové postřehy k tvorbě a implementaci pravidel rozvojové spolupráce. Stejně jako v minulých letech byla v rámci výboru vypracována hodnocení (tzv. *peer reviews*) členských zemí DAC. V roce 2011 byly posuzovány Spojené státy americké, Řecko, Dánsko, Španělsko, Nizozemsko a v rámci tzv. *special review* také Slovensko.

DAC ve spolupráci s Fiskálním výborem (*Committee for Fiscal Affairs, CFA*) vypracoval program Daně a rozvoj (*Tax and Development*), v jehož rámci pomohly členské státy výboru posílit a zlepšit fungování daňových systémů v Ghaně, Keni a Vietnamu. Ve spolupráci s výborem pro obchod bylo dále v rámci programu „pomoc na podporu obchodu“ (*Aid for Trade*) monitorováno více než 150 zemí a mezinárodních i regionálních organizací. Výsledky průzkumu byly zveřejněny ve společné publikaci OECD a WTO „*Aid for Trade at a Glance 2011*“.

Česká republika stále zůstává v rámci DAC pozorovatelskou zemí (automatický status člena OECD). Z historických důvodů je ze 34 zemí OECD členem DAC pouze 23 států a Evropská unie. Česká republika přesto v oblasti rozvojové politiky aktivně využívá metodiky statistického výkaznictví DAC,

s čímž souvisí například přechod na rozdělení sektorů dle DAC ve všech oficiálních výstupech naší rozvojové spolupráce; dále využívá výsledků *peer review*. Od roku 2011 Ministerstvo zahraničních věcí vykazuje oficiální rozvojovou pomoc ve formátu CRS++ (*extended Creditor Reporting System*), standardním pro členy DAC. V roce 2011 Česko přispělo OECD formou účelově vázaných příspěvků v objemu 3,1 mil. Kč na technickou spolupráci.

Fórum na vysoké úrovni o efektivnosti v Pusanu (HLF-IV)

V pořadí čtvrté Fórum na vysoké úrovni o efektivnosti pomoci, stěžejní bod agendy DAC v loňském roce, se konalo na přelomu listopadu a prosince 2011 v jihokorejském Pusanu (*4th High Level Forum on Aid Effectiveness*). Za hlavní přínos Fóra lze označit zapojení nově se rozvíjejících zemí a privátního sektoru do procesu globální rozvojové spolupráce a vytvoření nového „Globálního partnerství pro efektivnost rozvoje“, které nahradí dosavadní Fórum.

Na závěr tří denního jednání byl přijat dokument nazvaný „Pusanské partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci“, který definuje nové principy spolupráce mezi dárcovskými a přijímajícími zeměmi s cílem zajistit vyšší kvalitu pomoci na ose Sever-Jih a Jih-Jih, a to na partnerském základě a při sdílené odpovědnosti obou stran.

Rozvojové centrum (DEV)

Rozvojové centrum (*Development Centre, DEV*) zůstává hlavní platformou pro spolupráci, komparativní analýzy a neformální diskusi rozvojových otázek mezi členy OECD a ostatními zeměmi. Novými členy Rozvojového centra se v roce 2011 staly Kapverdy a Senegal, po několikaleté přestávce se do centra vrátila Argentina. Novým předsedou jeho Řídící rady

byl v listopadu 2011 zvolen polský velvyslanec Paweł Wojciechowski.

Do gesce Rozvojového centra také v roce 2011 připadla příprava Rozvojové strategie OECD, která je přijímána v průběhu roku 2012. Hlavním cílem strategie je nalezení komparativní výhody této instituce v měnícím se světě a kontextu ostatních mezinárodních organizací.

Mezinárodní finanční instituce

Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)

Mezinárodní asociace pro rozvoj patří do skupiny Světové banky. Jejím hlavním posláním je odstraňování chudoby v nejhudších zemích prostřednictvím bezúročných půjček a grantů na programy podporující hospodářský růst a zlepšování životních podmínek obyvatel. Čerpat prostředky z jejich zdrojů může v současné době 81 zemí, jejichž HNP na obyvatele nepřesáhl hranici 1135 USD.

Česká republika je donorskou zemí IDA od roku 1990. V letech 2009 – 2011 přispěla IDA celkovou částkou 321 mil. Kč, z čehož v roce 2011 uhradila třetí splátku ve výši 107 mil. Kč.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

EBRD byla založena v roce 1991 na pomoc transformujícím se zemím střední a východní Evropy a Střední Asie při přechodu k tržnímu hospodářství. Aktuálně působí ve 29 zemích střední a východní Evropy a Asie. V roce 2011 dále rozhodla Rada guvernérů o rozšíření mandátu Banky na oblast jižního a východního Středomoří. Stát se zemí operací konkrétně projevily zájem Egypt, Maroko, Tunisko a Jordánsko. Česká republika si vybudovala respektované vedoucí postavení mezi novými členskými státy EU a získala pověst aktivního partnera EBRD, a to mimo jiné v důsledku načasování svého vstupu do Fondu zemí západního Balkánu v roce 2006 a také založením vlastního Českého fondu technické asistence. V roce 2011 Česká republika přispěla na aktivity EBRD částkou 99,2 mil. Kč.

Iniciativa na multilaterální oddlužení rozvojových zemí (MDRI)

Cílem MDRI, založené v roce 2006, je úplné oddlužení vybraných rozvojových zemí prostřednictvím odpuštění jejich dluhů vůči IDA, Mezinárodnímu měnovému fondu a Africkému rozvojovému fondu. Česká vláda přijala v roce 2006 závazek podílet se na doplnění zdrojů MDRI, a to na finanční roky 2007 – 2019 ve výši 110,7 mil. Kč a na finanční roky 2020 – 2044 ve formě podmíněného závazku ve výši 279 mil. Kč. V roce 2011 byla uhrazena pátá splátka příspěvku ČR ve výši 6,9 mil. Kč.

Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)

Stanovy Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj byly vytvořeny na konferenci v Bretton Woods v letech 1944 a 1946. IBRD usiluje o snižování chudoby v zemích se středními příjmy a v úvěruschopných chudších zemích prostřednictvím půjček, garancí i další asistence včetně analytických a poradních služeb ve prospěch udržitelného rozvoje.

Každoročně se provádí přepočet hodnoty splacené korunové části kapitálového vkladu České republiky v IBRD podle pohybu CZK vůči USD tak, aby dolarová hodnota zůstala beze změny. Vzhledem k vývoji kurzu byla v roce 2011 uhrazena IBRD částka 162,6 mil. Kč.

Gruzie: chov včel

Další mezinárodní organizace

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)

Mezivládní organizace IOM, založená v roce 1951, se zaměřuje na řešení problémů spojených s migrací, včetně pomoci uprchlíkům. V České republice působí od roku 1998 v oblastech dobrovolných návratů a reintegrace, pracovní migrace, prevence a potírání obchodu s lidmi, budování kapacit v migračním managementu a integrace cizinců.

Česká republika v roce 2011 poskytla IOM kromě povinného příspěvku ve výši 2,8 mil. Kč také příspěvek ve výši 2,5 mil. Kč na humanitární pomoc uprchlíkům z Libye.

Mezinárodní Červený kříž (ICRC/IFRC)

Mezinárodní výbor Červeného kříže byl založen v roce 1863 s cílem zasazovat se o péči o raněné ve válkách, včetně příslušných mezinárodních úmluv, a iniciovat zdravotní polní službu v jednotlivých zemích. ICRC sídlí v Ženevě a zachovává si nezávislé poslání pomáhat obětem válek a jiného násilí, jakož i prosazovat zachovávání mezinárodního

humanitárního práva a zásad zejména v situaci násilných konfliktů.

Z iniciativy ICRC byla v roce 1919 založena Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce (IFRC), která sdružuje a koordinuje příslušné národní pobočky, zastupuje hnutí v mezinárodních souvislostech a rovněž se věnuje humanitární pomoci jak v oblastech konfliktů, tak přírodních či lidmi způsobených katastrof, s důrazem na zdravotní a sociální péči i na prevenci těchto katastrof.

Česká republika s ICRC/IFRC spolupracuje jak v oblasti humanitární pomoci, tak v oblasti mezinárodního humanitárního práva – pro které byla v říjnu 2011 po několikaletých přípravách ustavena národní pracovní skupina.

Česká republika odvádí ICRC povinný příspěvek, který v roce 2011 činil 13 mil. Kč. V roce 2011 přispěla prostřednictvím IFRC na humanitární pomoc po záplavách na Filipínách (1,7 mil. Kč). Prostřednictvím národních asociací Červeného kříže, resp. Červeného půlměsíce, byla poskytnuta pomoc po zemětřeseních v Japonsku a Turecku i po záplavách v Thajsku (celkem 11 mil. Kč).

6 | Legislativní a koncepční uspořádání české rozvojové spolupráce

Základní legislativní a koncepční rámec české rozvojové spolupráce tvoří **zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí**, jenž vstoupil v platnost v roce 2010, a taktéž v roce 2010 schválená **Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017**. Koncepce mimo jiné aktualizovala cíle české rozvojové spolupráce i zásady jejího poskytování a stanovila nové teritoriální a sektorové priority.

V roce 2011 se uskutečnila řada kroků směřujících k praktickému naplnění priorit zmíněné Koncepce (zejména odsouhlasení programů spolupráce s prioritními zeměmi), jakož i ke strategičtějšímu působení České republiky na poli mnohostranné rozvojové spolupráce a k dalšímu zvyšování efektivity české pomoci.

Mongolsko: Využití solárních panelů na venkově

Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí

- jasně definuje rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc;
- stanovuje pravomoci a působnosti orgánů státní správy;
- právně zakotvuje Českou rozvojovou agenturu jako implementační organizaci české rozvojové spolupráce;
- v oblasti humanitární pomoci rozděluje kompetence mezi Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem vnitra a slaďuje ji s integrovaným záchranným systémem.

Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 - 2017

- bere v úvahu změny zahraničněpolitického a ekonomického kontextu, nové závazky České republiky v rámci Evropské unie a na dalších multilaterálních fórech;
- reflektuje mezinárodní doporučení zaměřená na efektivnost, transparentnost a koherenci rozvojových aktivit;
- aktualizuje základní cíle české rozvojové spolupráce i zásady jejího poskytování;
- stanovuje nové teritoriální a sektorové priority.

Další strategické dokumenty

V roce 2011 byla zahájena příprava nové **strategie pro poskytování vládních stipendií studentům z rozvojových a dalších potřebných zemí** na období 2013-2018. Tato strategie usiluje o odstranění stávajících nedostatků systému, jakož i o zjednodušení a vyšší transparentnost procesu udělování stipendií. Postup výběru uchazečů bude zefektivněn. Zcela novým prvkem bude zavedení elektronické přihlášky a on-line testu studijních předpokladů, a to již na úplném počátku procesu. Bude vytvořen elektronický registr všech žadatelů, rovněž bude zavedena informační webová stránka pro studenty. Jako doplněk k poskytování vládních stipendií je plánováno vysílání českých pedagogů do rozvojových zemí.

Ministerstvo zahraničních věcí zahájilo také přípravu nového koncepčního dokumentu – **strategie mnohostranné rozvojové spolupráce** na období 2012-2017. Hlavním cílem strategie je podporovat efektivní využití prostředků poskytovaných na rozvojové a humanitární aktivity multilaterálních

organizací a zároveň přispět k optimalizaci zastoupení České republiky v řídicích a výkonných strukturách organizací i přímého zapojení českých expertů do multilaterálních rozvojových projektů.

Organizace, mezi něž jsou zařazeny humanitární i rozvojové agencie OSN, multilaterální rozvojové banky a finanční instituce, globální fondy i vybrané unijní instituce, jsou posuzovány z řady hledisek. Mezi kritéria patří mimo jiné soulad činnosti organizace s českými rozvojovými prioritami.

Na základě zkušeností jiných dárcovských zemí i doporučení v tzv. *peer review* globálního vzdělávání v ČR byla vypracována **Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání**. Koncepční část strategie stanovila cíle, témata a principy tohoto vzdělávání, kdežto strategická část formulovala opatření na nejbližší pětileté období. Strategie, zpracovaná v procesu inkluzivních konzultací různých organizací, včetně nevládních, představuje hlavní koncepční rámec pro aktéry globálního rozvojového vzdělávání.

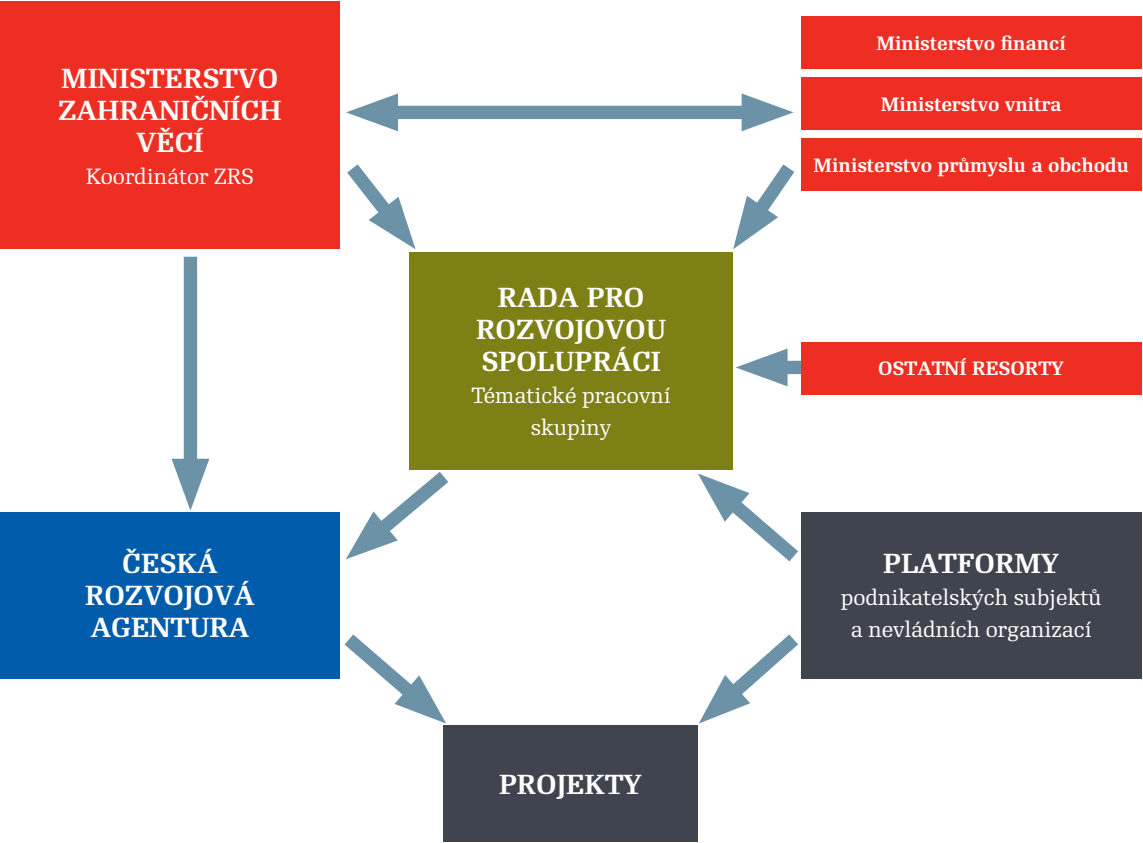
Kambodža: Stavba rodinných bioplynáren

7 | Organizační uspořádání rozvojové spolupráce České republiky

V předchozích letech Česká republika učinila řadu kroků k vytvoření efektivního systému rozvojové pomoci, a to včetně jejího institucionálního zajištění. Především byla dokončena transformace dvoustranné rozvojové spolupráce. Jeden ze zásadních výstupů této změny představovalo sjednocení rozpočtu na rozvojovou spolupráci do kapitoly v odpovědnosti Ministerstva zahraničních věcí a založení České rozvojové agentury. V úsilí o další zefektivňování rozvojové spolupráce ovšem Česká republika pokračuje i nadále.

Institucionální zajištění zahraniční rozvojové spolupráce České republiky

V současném institucionálním uspořádání v souladu se zákonem o zahraniční rozvojové spolupráci:

Ministerstvo zahraničních věcí připravuje strategické a koncepční dokumenty, každoroční Plány dvoustranné rozvojové spolupráce i střednědobé výhledy, zadává evaluace rozvojových projektů a programů a řídí Českou rozvojovou agenturu. Zajišťuje realizaci transformační spolupráce.

Česká rozvojová agentura zajišťuje realizaci rozvojové spolupráce, včetně identifikace vhodných projektů, jejich formulace, vypisování výběrových řízení (ve formě veřejných zakázek i dotací), podpisu smluv a monitoringu projektů.

Resortní ministerstva se účastní práce v **Radě pro zahraniční rozvojovou spolupráci**, která zajišťuje meziresortní koordinaci a koherenci mezi cíli a prioritami zahraniční rozvojové spolupráce a ostatními nástroji vládní politiky v rozsahu daném Statutem Rady schváleným vládou.

Zastupitelské úřady v prioritních zemích plní významné úkoly při identifikaci a formulaci

Sídlo České rozvojové agentury v Praze

Vietnam: Malý příslušník horské národnostní menšiny

vhodných projektů i při monitoringu jejich realizace; jsou důležitým kontaktním místem pro státní a jiné instituce v partnerských zemích i pro české realizátory. Rada úkolů ve vztahu k partnerské zemi vyplývá také ze závazků České republiky přijatých v rámci EU.

Pro další zefektivnění realizace rozvojové spolupráce byla na jaře 2011 schválena nová **metodika**

projektového cyklu bilaterálních projektů, která vymezila role a úkoly jednotlivých aktérů dvoustranné pomoci v současném organizačním uspořádání. Metodika stanovila postupy pro všechny fáze projektového cyklu, tj. programování, identifikaci, formulaci, realizaci a monitoring, jakož i evaluaci. Materiál definuje účel každé z předmětných fází, stanovuje kroky a role jednotlivých aktérů v každé fázi a navrhuje formáty standardizovaných dokumentů.

8 | Transparentnost a evaluace

Transparentnost zahraniční rozvojové spolupráce přispívá k dosahování žádoucích výsledků rozvojové pomoci a je důležitá i pro získávání a udržení podpory veřejnosti v dárcovských zemích. V roce 2010 přijala Rada EU závěry k transparentnosti pomoci, ve kterých se EU a její členské státy zavázaly ke zveřejňování informací o objemu a směřování své bilaterální rozvojové spolupráce a k budování systémů vzájemné odpovědnosti s partnerskými zeměmi. Principy transparentnosti rozvojové spolupráce a vzájemné odpovědnosti jejích aktérů jsou zakotveny rovněž v Pařížské deklaraci k efektivnosti pomoci a v Akčním programu z Akkry.

Česká rozvojová politika je transparentní, je otevřena veřejné diskusi, která zahrnuje další státní instituce, nestátní neziskové organizace, podnikatelskou sféru, akademickou obec a další zainteresované subjekty. Průběžnou informovaností veřejnosti o záměrech, projektech a výsledcích rozvojové spolupráce se Česká republika snaží napomáhat ke zvýšení všeobecné podpory rozvojové spolupráce.

Mezi konkrétní opatření, která mají přispět k efektivnější a transparentnější realizaci zahraniční rozvojové spolupráce, patří:

- existence zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci, který zakotvuje definice rozvojové spolupráce i humanitární pomoci a stanovuje působnost ústředních orgánů státní správy v zahraniční rozvojové spolupráci. Současně stanovuje některá specifická pravidla pro efektivnější čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu na různé formy rozvojové spolupráce a humanitární pomoci;
- existence Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010 – 2017, která stanovuje teritoriální a sektorové priority zahraniční rozvojové spolupráce a zasazuje ji do globálního kontextu; vytvoření Metodiky projektového cyklu, která určuje role jednotlivých

aktérů a jednotný postup v přípravě, plánování a řízení projektů zahraniční rozvojové spolupráce;

- působení Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci jako mezirezortního koordinačního orgánu, který zahrnuje též zástupce nevládního sektoru a platformy podnikatelů;
- zveřejňování informací o rozvojové spolupráci prostřednictvím webových stránek Ministerstva zahraničních věcí (www.mzv.cz/rozvoj) a České rozvojové agentury (www.czda.cz), kde jsou k dispozici přijaté strategické a programové dokumenty, informace o záměrech a aktivitách bilaterální i multilaterální rozvojové spolupráce, přehledy o čerpání finančních prostředků v uplynulých letech, informace o humanitární pomoci poskytované do zahraničí, pravidla pro výběr a realizaci projektů, informace o vyhlášených výběrových řízeních, evaluační zprávy vyhodnocující bilaterální rozvojové projekty i zápisy z jednání Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci.

Mali: Skládka odpadu v krajině

Evaluace projektu v Etiopii

Evaluace

Evaluace rozvojových projektů a programů jsou nedílnou součástí dobré praxe při realizaci rozvojové pomoci vyspělými dárcovskými státy, mezi něž se Česká republika úspěšně zařadila. Cílem evaluací je vyhodnotit prostřednictvím kvalifikovaných nezávislých hodnotitelů relevanci ukončených projektů a programů z hlediska rozvojových potřeb partnerské země, dopady konkrétních rozvojových aktivit na cílové skupiny, efektivitu realizace projektů i udržitelnost pozitivních přínosů po jejich ukončení. Závěry a doporučení z externích evaluací napomáhají kvalitnímu zaměření dalších rozvojových aktivit dárcovské země. Realizace evaluací je tedy důležitá jak z hlediska kvality poskytované pomoci, tak v kontextu snahy o zvyšování prostředků na rozvojové účely i potřeby prezentovat výsledky rozvojové spolupráce vůči české veřejnosti.

Za evaluace je v rámci projektového cyklu odpovědné primárně Ministerstvo zahraničních věcí. Vyhodnocovány mohou být jednotlivé projekty či skupiny projektů v rámci stejného sektoru, ale také

komplexnější celky aktivit, jakými jsou sektory či programy rozvojové spolupráce.

V návaznosti na ročník 2010 byly v minulém roce provedeny pod patronací UNDP Bratislava evaluace českých bilaterálních rozvojových projektů, a to v Bosně a Hercegovině, Etiopii, Mongolsku, Moldavsku a Srbsku. Dále byl evaluován projekt v oblasti zvyšování povědomí české veřejnosti o rozvojové problematice. Vyhodnocení v Bosně a Hercegovině bylo pojato jako společná evaluace se Slovenskou republikou, pro niž byly vytipovány sektorově podobné projekty na straně obou donorů. Pro českou rozvojovou spolupráci tento pilotní krok znamená první externí evaluaci realizovanou společně s další dárcovskou zemí.

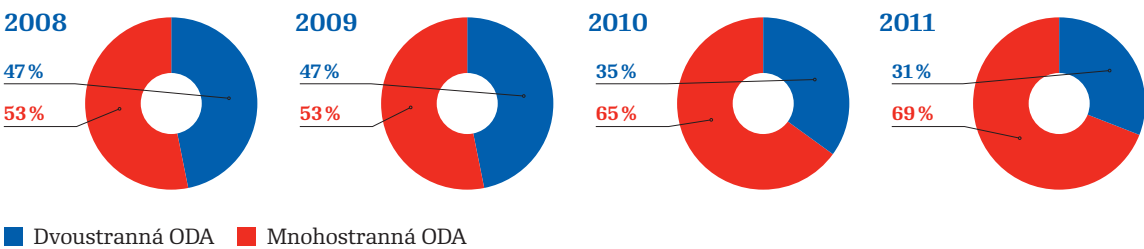
Evaluační zprávy byly veřejně prezentovány a následně publikovány na webových stránkách www.mzv.cz/rozvoj. Doporučení z provedených evaluací byla důkladně zvážena a následně jsou využívána při koncipování pokračující rozvojové spolupráce s uvedenými zeměmi.

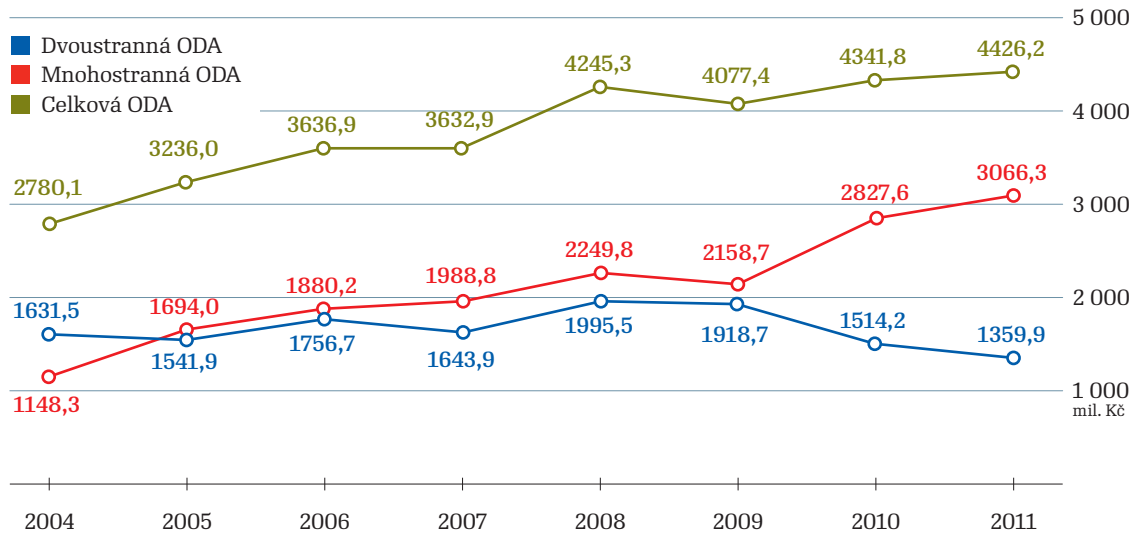
9 | Statistická příloha

Oficiální rozvojová pomoc (ODA) České republiky (mil. Kč)

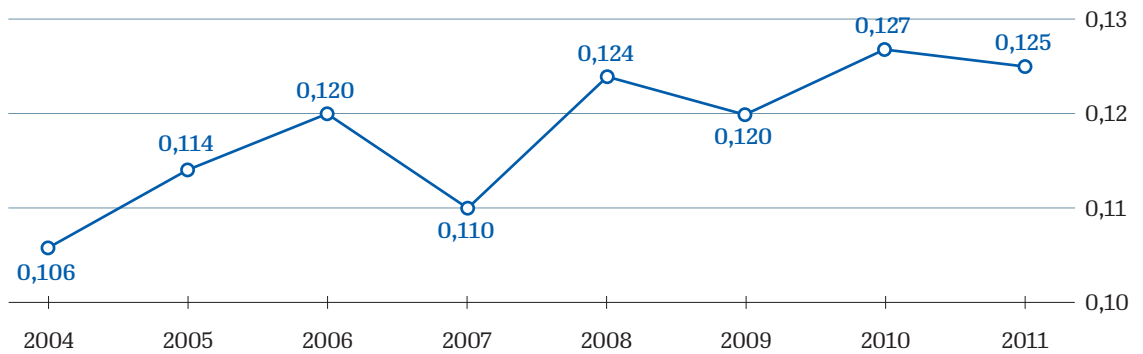
	2008	2009	2010	2011
ODA celkem	4 245,29	4 077,43	4 341,78	4 426,18
I.A Dvoustranná ODA	1 995,48	1 918,70	1 514,20	1 359,88
1. rozpočtová podpora	0,00	0,00	15,20	0,00
2. hlavní podpora nevládním organizacím, společné programy a fondy	16,69	32,47	12,88	38,42
3. projektové intervence	1 123,97	855,86	566,30	598,75
4. experti a další technická spolupráce	412,42	372,19	444,29	273,40
5. stipendia a související náklady	111,92	112,99	112,73	96,92
6. odpuštění dluhů	20,44	58,30	0,00	0,00
7. administrativní náklady jinde nezahrnuté	129,98	74,06	89,25	112,40
8. další výdaje v donorské zemi (uprchlíci, osvěta)	180,06	412,83	273,55	239,99
I.B Mnohostranná ODA	2 249,81	2 158,73	2 827,58	3 066,30
Podíl dvoustranné ODA v procentech	47,00%	47,06%	34,88%	30,72%
Podíl ODA/HND	0,124%	0,120%	0,127%	0,125%
Hrubý národní důchod (HND)	3 419 253	3 411 076	3 429 000	3 550 951
Směnný kurz CZK/USD	17,04	18,99	19,08	17,67

Vývoj české ODA v období 2004-2011 (mil. Kč)

Podíl ODA/HND České republiky v období 2004-2011 (%)

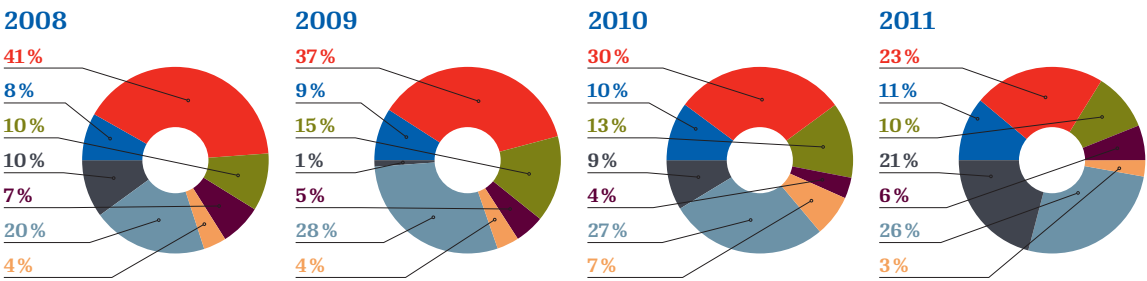

Největší příjemci české ODA

	2008	2009	2010	2011
pořadí	země mil. Kč	země mil. Kč	země mil. Kč	země mil. Kč
1	Afghánistán 717,17	Mongolsko 129,13	Afghánistán 252,99	Afghánistán 200,76
2	Srbsko 132,87	Gruzie 106,34	Mongolsko 128,98	Mongolsko 82,88
3	Mongolsko 102,21	Ukrajina 94,95	Moldavsko 75,75	Moldavsko 75,64
4	Palestina 80,06	Bosna a Hercegovina 94,95	Gruzie 74,22	Bosna a Hercegovina 63,27
5	Vietnam 66,44	Afghánistán 87,35	Srbsko 68,30	Srbsko 56,37
6	Bosna a Hercegovina 56,22	Srbsko 85,45	Kosovo 67,16	Ukrajina 53,55
7	Ukrajina 54,51	Vietnam 68,36	Bosna a Hercegovina 59,15	Etiopie 51,78
8	Moldavsko 49,40	Kosovo 64,56	Ukrajina 57,43	Gruzie 36,23
9	Gruzie 37,48	Moldavsko 58,87	Haiti 52,85	Bělorusko 31,46
10	Angola 32,37	Kambodža 53,17	Vietnam 45,03	Palestina 31,10

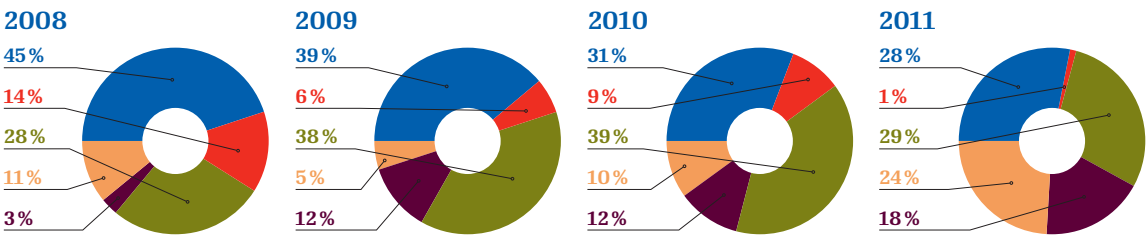
Dvoustranná ODA ČR dle teritoria (mil. Kč)

	2008	2009	2010	2011
Subsaharská Afrika	160,81	182,11	144,64	145,97
Jižní a střední Asie	827,90	716,47	456,24	310,68
Ostatní Asie a Tichomoří	200,84	285,41	197,39	141,20
Blízký východ a severní Afrika	144,80	92,10	66,66	83,77
Latinská Amerika a Karibik	71,21	78,24	106,47	34,64
Evropa	395,21	537,97	402,35	353,80
Nespecifikované	194,71	26,40	140,46	289,82
Celkem	1 995,48	1 918,70	1 514,20	1 359,88

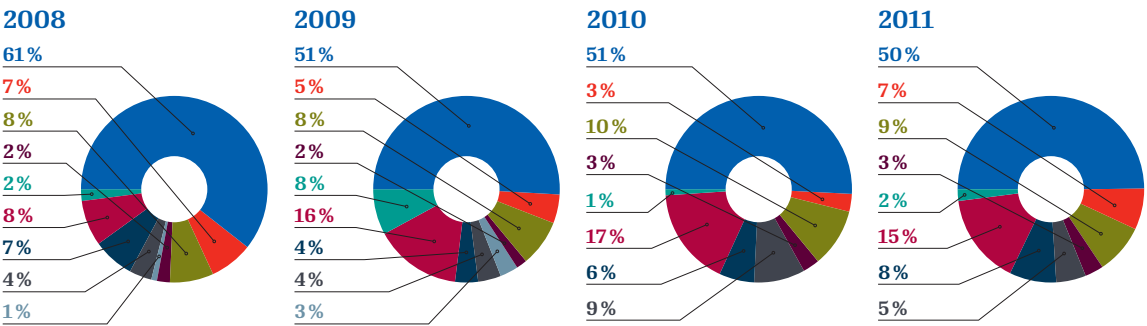
Dvoustranná ODA ČR dle příjmu partnerských zemí (mil. Kč)

	2008	2009	2010	2011
Nejméně rozvinuté země (LDCs)	892,63	740,59	466,59	375,18
Málo rozvinuté země	274,26	119,82	131,90	19,09
Země s nižším středním příjmem	551,93	730,72	586,19	400,63
Země s vyšším středním příjmem	52,81	225,22	182,16	240,16
Nespecifikované	223,85	102,35	147,36	324,82
Celkem	1 995,48	1 918,70	1 514,20	1 359,88

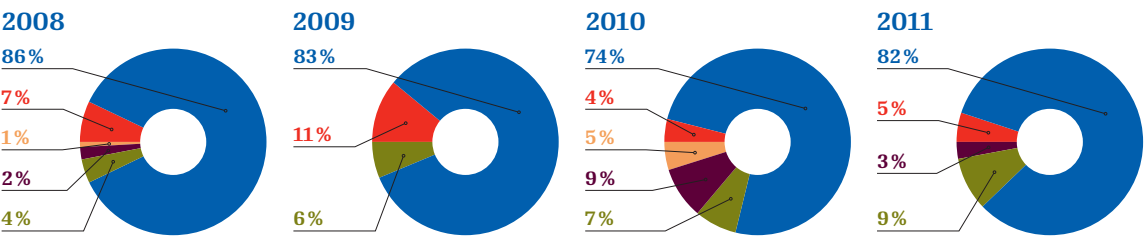
Dvoustranná ODA ČR dle sektoru (mil. Kč)

	2008	2009	2010	2011
Sociální infrastruktura	1 209,83	969,03	765,33	676,14
Ekonomická infrastruktura	141,05	87,16	51,90	99,85
Výrobní sektory	161,15	154,76	145,19	115,93
Multisektorová pomoc	49,57	45,76	41,40	45,42
Komoditní pomoc a celková programová pomoc	0,00	0,57	7,06	0,00
Opatření související se zadlužením	20,44	58,30	0,00	0,00
Humanitární pomoc	86,71	83,74	134,13	70,16
Administrativní náklady dárců	129,98	74,06	89,29	112,40
Uprchlíci v dárcovských zemích	154,00	299,84	258,34	207,12
Nespecifikováno	42,76	145,46	21,56	32,87
Celkem	1 995,48	1 918,70	1 514,20	1 359,88

Mnohostranná ODA ČR dle organizace (mil. Kč)

	2008	2009	2010	2011
OSN	153,83	234,30	119,58	147,92
Evropská unie	1 941,14	1 791,10	2 102,78	2 529,35
Skupina Světové banky	89,77	125,52	210,72	276,60
Regionální rozvojové banky	53,32	0,00	252,4	99,18
Ostatní	11,75	7,80	142,11	13,25
Celkem	2 249,81	2 158,72	2 827,59	3 066,30

Seznam zkratek

AKT/ACP	Afrika, Karibská oblast a Tichomoří	HP	Humanitární pomoc	PRT	Provinciální rekonstrukční tým (Provincial Reconstruction Team)
CARICOM	Karibská komunita (Caribbean Community)	IAEA	Mezinárodní agentura pro atomovou energii (International Atomic Energy Agency)	QIP	Projekty rychlého dopadu (Quick Impact Projects)
CERF	Centrální fond rychlé reakce (Central Emergency Response Fund)	IBRD	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (International Bank for Reconstruction and Development)	SNS	Společenství nezávislých států
CPI	Index vnímání korupce (Corruption Perception's Index)			UMIC	Země s vyšším středním příjmem (Upper Middle Income Countries and Territories)
ČEB	Česká exportní banka	ICRC	Mezinárodní výbor Červeného kříže (International Committee of the Red Cross)	UN-HABITAT	Program OSN pro lidská sídla (The United Nations Human Settlements Programme)
ČR	Česká republika				
ČRA	Česká rozvojová agentura				
DAC	Výbor OECD pro rozvojovou pomoc (Development Assistance Committee)	IDA	Mezinárodní asociace pro rozvoj (International Development Association)	UNDP	Program OSN pro rozvoj (United Nations Development Programme)
DCI	Nástroj pro rozvojovou spolupráci (Development Cooperation Instrument)	ILO	Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization)	UNDPKO	Mírové operace OSN (United Nations Department for Peacekeeping Operations)
DDA	Rozvojový program z Dauhá (Doha Development Agenda)	IOM	Mezinárodní organizace pro migraci (International Organization for Migration)	UNEP	Program OSN pro životní prostředí (United Nations Environment Programme)
DEV OECD	Rozvojové centrum OECD (Development Centre OECD)	IPA	Nástroje pro předvstupní pomoc (Instruments for Pre-Accession Assistance)	UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
DIP ECHO	Programy prevence katastrof (Disaster Preparedness ECHO)				
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj (European Bank for Reconstruction and Development)	ISAF	Mezinárodní bezpečnostní podpůrné síly v Afghánistánu (International Security Assistance Force)	UNFCCC	Rámcová úmluva OSN o změně klimatu (United Nations Framework Convention on Climate Change)
EDF	Evropský rozvojový fond (European Development Fund)	ISDR	Mezinárodní strategie OSN na snižování rizik katastrof (International Strategy for Disaster Reduction)	UNFPA	Populační fond OSN (United Nations Population Fund)
EGAP	Exportní a garanční pojišťovací společnost			UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees)
ECHO	Generální ředitelství Evropské komise pro humanitární pomoc a civilní ochranu (Directorate General for Humanitarian Aid)	LDCs	Nejméně rozvinuté země (Least Developed Countries)		
		LMIC	Země s nižším středním příjmem (Lower Middle Income Countries and Territories)	UNICEF	Dětský fond OSN (United Nations International Children's Fund)
EIB	Evropská investiční banka (European Investment Bank)	MDGs	Rozvojové cíle tisíciletí (Millennium Development Goals)	UNIDO	Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (United Nations Industrial Development Organization)
EIDHR	Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (European Instrument for Democracy and Human Rights)	MDRI	Iniciativa na multilaterální oddlužení rozvojových zemí (Multilateral Debt Relief Initiative)	UNOCHA	Kancelář OSN pro humanitární záležitosti (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)
ENPI	Nástroj pro evropské sousedství a partnerství (European Neighbourhood and Partnership Instrument)	MMF	Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)		
ERF	Evropský rozvojový fond (European Development Fund)	NNO /NGO	Nevládní nezisková organizace (Non-governmental organization)	UNODA	Kancelář OSN pro záležitosti odzbrojení (UNODA - Office for Disarmament Affairs)
EU	Evropská unie (European Union)	ODA	Oficiální rozvojová pomoc (Official Development Assistance)	UNRWA	Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees)
EULEX	Mise Evropské unie k prosazování práva v Kosovu (European Union Rule of Law Mission in Kosovo)	OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development)	UNV	Organizace OSN pro dobrovolníky (United Nations Volunteers)
FAO	Organizace OSN pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization)	OLIC	Další země s nízkým příjmem (Other Low Income Countries)	USD	americký dolar (United States Dollar)
FoRS	České fórum pro rozvojovou spolupráci	OSN	Organizace spojených národů (United Nations)	WB	Světová banka (World Bank)
GEF	Globální fond pro životní prostředí Světové banky (Global Environment Facility)	PCD	Koherence politik pro rozvoj (Policy Coherence for Development)	WFP	Světový potravinový program (World Food Programme)
GHD	platforma Dobré humanitární dárcovství (Good Humanitarian Donorship)	PPP	Partnersství veřejného a soukromého sektoru (Public Private Partnership)	WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)
GRV	Globální rozvojové vzdělávání			WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organization)
HDI	Index lidského rozvoje (Human Development Index)	PRSP	Strategický dokument pro omezování chudoby (Poverty Reduction Strategy Paper)	ZRS	Zahraniční rozvojová spolupráce
HND	Hrubý národní důchod				

Seznam stránek s tematikou rozvojové spolupráce

Obecné informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR a projektech

www.mzv.cz/rozvoj	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
www.czda.cz	Česká rozvojová agentura
www.rozvojovka.cz	Stránky věnované rozvojové tematice a globálním problémům
www.varianty.cz	Portál o interkulturním a rozvojovém vzdělávání
www.mzv.cz/prtlogar	Provinční rekonstrukční tým ČR v Lógaru – Afghánistán

Platformy nevládních organizací, podnikatelských subjektů a dalších aktérů české rozvojové pomoci

www.fors.cz	České fórum pro rozvojovou spolupráci
www.ceskoprotichudobe.cz	Česko proti chudobě
www.ppzrs.cz	Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci

Důležité informace o rozvojové spolupráci a humanitární pomoci Evropské unie

europa.eu	Portál EU
europa.eu/pol/dev/index_en.htm	Stránky EU věnované rozvojové spolupráci
ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm	Evropská komise, Generální ředitelství pro rozvojovou spolupráci (DG EuropeAid)
ec.europa.eu/echo	Evropská komise, Generální ředitelství pro humanitární záležitosti (DG ECHO)

Hlavní mezinárodní rozvojové a jiné organizace

www.un.org/esa	Stránky OSN věnované ekonomickému a sociálnímu rozvoji
www.un.org/millenniumgoals	Stránky OSN věnované Rozvojovým cílům tisíciletí
www.undp.org	Stránky Rozvojového programu OSN (UNDP)
ochaonline.un.org	Úřad OSN pro koordinaci humanitární pomoci (OCHA)
www.oecd.org/dac	Výbor pro rozvojovou spolupráci OECD (DAC)
europeandcis.undp.org	Regionální centrum UNDP pro Evropu a SNS v Bratislavě
www.worldbank.org	Světová banka (WB)
www.imf.org	Mezinárodní měnový fond (IMF)

Tiráž

Šíření a kopírování textů je možné jen s uvedením zdroje.

Texty: Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve spolupráci s Českou rozvojovou agenturou a Odborem lidských práv a transformační politiky Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Grafická úprava: Libor Kačaba, ALTAIR Grafické Studio, s.r.o.

DTP a zajištění tisku: ALTAIR Grafické Studio, s.r.o.

ISBN: 978-80-7441-012-3

Praha, 2012

© Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

www.mzv.cz/rozvoj

Seznam autorů fotografií

archiv PRT Lógar (str. 16, 39)	František Zouhar (str. 26)
Vladimír Inek (str. 16, 32, 62)	Hynek Ciboch (str. 27, 33)
Anesa Terza Vuković (str. 17)	Martin Flieger (str. 28)
archiv La Strada (str. 17)	archiv Asociace pro mezinárodní otázky (str. 30)
Tea Tihounová (str. 18)	Andrea Miková (str. 6, 31)
Jana Korbelová (str. 12, 18)	Lenka Skalická (str. 36, 49)
archiv ZÚ Kišiněv (str. 19, 20, 37)	archiv Ministerstva zahraničních věcí (str. 39)
archiv ZÚ Ulánbátar (str. 21, 34)	archiv Univerzity Palackého v Olomouci (str. 41)
Barbora Latečková (str. 21)	UN Photo/Mark Garten (str. 45)
Hana Geroldová (obálka, zadní str. obálky, str. 22, 33, 66)	archiv UNDP BRC (str. 45)
Martin Náprstek (str. 23, 35, 57, 58)	archiv UNV (str. 44, 46)
Ivo Šilhavý (str. 24)	Jiří Muchka (str. 2, 48, 64)
archiv Pacovských strojřen (str. 25)	David Kazda (str. 61)
	Pavel Caha (str. 50)

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Publikaci zpracovalo Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky v roce 2012.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1
www.mzv.cz/rozvoj